

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 32 korona. Negyedévre 8 korona.
Félévre . . . 16 korona. Egy hónap 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adóznak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belkőzp-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 2 korona.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 60 fillér.

Hivatalos közlemények sora 10 korona.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

Egy példa.

Mielőtt az általános iparpártoló mozgalom megindult volna, az EMKE egy szükséges, hasznos honi fogyasztási cikkek terjesztésével tett kísérletet. Felkarolta a temesvári első magyar gyufagyár tisztán hazai előállítású, u. n. svédfajta gyufáját s hogy ez egy iparczikken legalább eredményt mutathassunk fel, odaadta nevét és erkölcsi támogatását. Odaadta ingyen, ugyanakkor, midőn egy osztrák gyufagyár magyarországi exozitúrája az egyesületnek 20 %-ot ígért. Az mellesleg, hogy a temesvári gyufagyár is halálból a támogatásért 5 százalékot ajánlott fel, melyet az egyesület elfogadott azért is, hogy ezen anyagi segítség kifejezésével a közönség szívében annál mélyebb gyökeret verhesen eme fontos és a mi fő, jelképes honi iparczikk támogatása.

A helyzet ugyanis így állott, hogy egyedül ebből a legemlőbb, legolcsóbb iparczikkból is, a gyufából 1 millió 185,900 korona értékűt hoztunk be a legutóbbi 1898. évben is, a melyről t. i. hiteles statisztikai kimutatásunk van, míg a kivitelünk e nemből csak 579,392 koronát tett ki. Ebből kizárólag Ausztriára esett 1 millió 159,920 korona behozatal.

A temesvári első magyar gyufagyárat ottani németajku, de hazafias sváb polgártársaink alapították; a terjesztésre ajánlott gyufa fáját honi erdeink szolgáltatják; a szükséges segédanyagok minden része, ugymint a gyár ügyvezetése és munkásnépe is kizárólag magyar.

Hogy ne tettünk volna tehát konkrét kísérletet egy gyártmánnyal, azon régi alapelv szerint, hogy egy rőzske tegeget csak szálaként lehet a legcélszerűbben eltörni, s hogy ha egy rőzsabokor ékesíti magát, egyszersmind az egész kertet is ékesíti azzal? Egyszerre mindennel nem lehet kezdeni s az ütközetben is valamely ponton az előőrsek kezdik meg a csatározást. A kezdeményezésben pedig nem a gyűlölet vezetett, hanem a szeretet. Utóvégre is Magyarország nem tud megfelelni mindennemű állami és civilizációs feladatának, ha közgazdasági és anyagi fejlődés nélkül lassanként tehetetlenül elvérzik, elbukik.

És most jött az ellenhatás. Az első gyufaszállítmány nagysietséggel és lázzal előállítva, nem a legtökéletesebben

sikerült. Olyan volt csak, mint egy külföldi másodrendű ilyfajta gyufa: de ilyen volt s e tekintetben teljesen ki is állotta a versenyt. A második szállítmány azonban már tökéletes volt, nem csak egyforma, de jobb, mint a külföldi hasonnemű gyújtó, s a mellett jelentékenyen olcsóbb is.

A gyufát megvizsgálta a székesfőváros gazdasági hivatala, megvizsgálták másutt is s úgy találták, hogy a krassószőrényi- és temesmegyei honi nyárfa fája fehérebb, szívósabb, tartósabbban égő, egyszóval *becsületesebb* fa, mint az idegen; gyújtó szálka és van annyi egy dobozban, mint a külföldiben, a feje nem pattan le, gyorsan tüzet fog, a dörzsölő papírja nem kopik, a szálka nem törik el, szóval semmi se megy rajta kárba. A doboz külső kiállítás is csinos és tetszetős lett.

A temesvári gyufagyár ezt a gyufát 52 kron adta, míg a legkitünőbb bécsi „Unió” a hasonló minőségű, sőt gyengébb gyártmányt 60—65—70 kron s így adja maig. A temesvári gyufagyár, melynek gyárát, ügyvezetését, anyagait stb. az egyesület a helyszínen kiszállással vizsgálta meg, megelégedett részvényei 3½ % jövedelmével, sőt nagy befektetéssel hasonló nemű szakkbéli gyufákat is kezdett gyártani, csak hogy a versenyt mindenképpen kibírja.

Ezzel szemben — osztrák gyárosok kartelével — piacra dobott nálunk nem honi gyártmányból egy rakás nem is 2-od, hanem 3-ad rendű gyufa 42—44 krért, s hogy az avatatlan közönség faj, nemzetiség és életfoglalkozás szerint jobban meggyerve és megtévesztve legyen, a behozatal a rendelkezésünkre álló gyűjtemények szerint többek közt a következő alakokat öltötte fel:

1. „Magyar biztonsági gyufa” felirással; készült Linczből és adják 52—54 krért.

2. „Magyar rőzsa szalon gyufa”, „Pártoljuk a hazai ipart!” felirással, készült Bécsben s adják 48 kron.

3. Schulverein-gyufa, „zu Gunsten des deutschen Schulverens”, készült nem idehaza.

4. Szociálista-gyufa, Lassal és Marx arczképeivel.

5. Oláh-gyufa, egy furulyázó oláh pásztorral, oláh nemzeti színekkel, készült idegenben.

6. Kantin-gyufa, „für unsere Soldaten-Gräber” 1866. in Böhmen.

7. „Szlavia” gyuta, idegen fejedelem arczképeivel.

8. „Cseszke Zapalki pro cseszke lid”. (Cseh gyufa, cseh ember számára).

9. Bund des Deutschen (Mähren) gyufa. stb.

A magyar feliratu külföldi gyufakon természetesen a magyar trikolor szerepel, sőt magyar betyárt és menyecskét is pingálnak reá.

Szóval ita a szimulálás azon nemével állunk szemben, melyet a természet vad világában az állatnemek követnek, felvévén a környezet alakját és színet, melyet azonban az etnikai társadalom a tisztességtelen verseny körébe soroz.

Nos és a temesvári gyufagyár hogyan támogatták a tisztességtelen ellenfelekkel való ezen emésztő versenyben? Igen sokan szólják-szapulják, bakafántoskodnak, s még jó, hogy nem fogják rá, miképpen ez is külföldi gyártmány.

Igy aztán nem lehet csodálni, ha csak Kolozsvárt a múlt évben 14.700 frt árú külföldi gyufát fogyasztottak, a minek eladási ára 29,400 frt. Miért? Mert a közönség nem követelte az EMKE-gyufát.

Tisztelet a kivételeknek, de a felkarolás nem oly nagy és általános, a mint ennek feltétlenül lennie kellene. Ex uno disce omnes. Ha a kezdetnél így vagyunk, hol egy ellenőrzés alatt álló, kipróbált, biztos gyártmánnyal szemben sem tudunk erősek lenni, hát akkor mit teszünk ott, hol az eredet és a minőség bizonytalan?

Igy nem lehet honi ipart teremteni. A csecsemő meghal, ha a szülő agyonkritizálja s ott hagyja az utczen, hogy nőjjön fel magára.

Az a jelképes gyufa ellenben arra kellene, hogy figyelmeztessen minden házbán, minden családban, miképp gondoljunk a miénkre, gondoljunk haza, ne különdödjünk egy ily közös akciónál, ne kapkodjunk, hanem az EMKE-gyufával együtt karoljunk fel minden hazait, gyufát is, más iparczikket is.

Ha pedig a kezdet világosságát is kioltjuk, higgyék el, hogy sötétség leszen.

Sándor József.

Politikai hir.

Az osztrák helyzet. A békeakció ismét folyamatban van. Az egyes pártok meg-

teszik már a szükséges előkészületeket a konferenciákra. Az ultrák kivételével mindegyik párt elküldi képviselőit a békítési konferenciákra. Prágában és Brinnben már megis választották a német pártok az elnökök ülésére és a békítő konferenciákra küldendő képviselőiket.

Az osztrák kormány maga még kevés időt talált a békítési akció folytatására, mert ugyszólván egész tevékenységét a cseh-morva bányász-strájk megszüntetése veszi igénybe.

Hegedüs miniszter és a székely vasutak.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, jan. 26.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszternél ma délután tisztelettel Háromszékvarmegye küldöttsége, hogy a minisztertől a Brassó háromszéki vasut államosítását kérje.

A küldöttséget Szentiványi Miklós alispán vezette és tagjai voltak: Beldi Tivadar nagybirtokos, Ujvárosy József kir. tanácsos, Zathureczky Gyula nagybirtokos, főgondnok, Bogdán Arthur vezérigazgató, dr. Sinkovics Ottó nagybirtokos, közgazdasági előadó, kikhez Székely György és Beldi László háromszékmegei orsz. képviselők csatlakoztak. A küldöttség szónoka Szentiványi alispán rámutatott arra a visszás helyzetre, hogy a székelyföldi vasutakat egy az állam tulajdonát nem képező vasut köti össze — vagy jobban mondva választja el — az államvasutaktól, miáltal a fuvardíjak szerfölött drágák s a forgalom nem fejlődhetik ki oly arányban, a mint azt a székelyföld jólété megkiváná. Kimutatta, hogy a Brassó—háromszéki vasutállamosítása az államvasutaknak is csak előnyére válhat s kérte az államosítás minél előbbi keresztülvitelét.

Hegedüs Sándor miniszter a küldöttséget igen szívesen fogadta és megígérte, hogy a kérdést alapos tanulmány tárgyává teszi. Kijelentette a miniszter, hogy a Szent-György-földvári vasut kiépítését közeli kilátásba nem helyezheti, mivel tudvalevőleg az államnak a székely vasutakkal szemben már fennálló kötelezettségének teljesítése előtt újabb kötelezettséget nem vállalhat, mert azt az állam pénzügyi helyzete nem engedi.

A brassó-háromszéki vasut államosítását illetően kijelentette, hogy teljes tudatában lévén azon abnormis állapotnak, mely éppen ama vidéket sújtja a magas tarifa-szállítás által, mely ezt a vasutat saját megterheltségével építette, ezen kérdés megoldását közeli kilátásba helyezte, s kifejezte

tartását. Egyesek fölmerték az egyiknek tulajdult a másik felett. Az előbbiek a droitierek, az utóbbiak gaucherek. Van Bieroliet arra a gondolatra jött, hogy talán az egyik testfél egyéb szervei is jobban ki vannak fejlődve és érzékenyebbek, mint a másikéi. A filre és szemre ki is mutatta ezt hosszas kísérletezés után. Reméli, hogy nemsokára az orr és a száj két felére is kimutathatja ezt. A droitereknél (a jobboldalásoknál) ½-ed részzel finomabbak a jobboldali érzékszervek, mint a baloldaliak. A gauchereknél (a baloldaliaknál) megfordítva. A fehér fajban, a droitier sokkal számosabb, mint a gaucher.

Az emberiség évi borszeszfogyasztása, beleértve az ipari szeszfogyasztást is, ezerháromszázötven millió hektoliter. Ezt az óriási mennyiséget gyárak, szeszfőzők és bormermelők állítják elő jelenleg cukor- és keményítő-tartalmú növényekből.

A vegyészek régóta gondolkodnak már azon, hogy miképpen lehetne a növényeknek értéktelen részét, mintegy hulladékát is borszeszforrássá varázsolni, de eddigelé még olcsó és nagyparilag értékesíthető módszert nem tudtak találni.

Készítettek ugyan laboratóriumban acetilénből, sőt kőszénből is spirituszt, de ezek a módszerek nem tudtak gyökeret verni a nagyparban és szeszfőzőkben, azért újra csak visszatértek a növényhulladékok értékesítéséhez. És itt célt is ért.

Simonson német vegyész ugyanis — a Chemiker Zeitung szerint — fűreszporból végre tiszta borszeszt tudott előállítani. A

abbeli meggyőződését, hogy remélhetőleg nemsokára eleget fog tenni a küldöttség kívánságának.

Ez annyival valószínűbbnek látszik, mivel a miniszternek tudomása van eme vasut engedélyezésére vonatkozó törvény amaz intézkedéséről, hogy az tíz éven belül az építési tőkével megváltható s tudvalevőleg ez a tíz év most április elején telelik és a vasut jövedelmezősége alapján történő megváltás esetén — mely egyáltalán nem mellőzhető — már is egy millióval nagyobb válságösszegbe kerülne, mely összeg nem az ország javára, hanem a vasutat finanszírozott pénzesoport javára esnék.

Angol-magyar kiviteli társaság.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, jan. 27.

Egyes magyar háziipari cikkeknek a londoni piacra való bevezetésével szerzett tapasztalatok felvételtek egy angol-magyar kiviteli társaságnak eszméjét.

Ennek a társaságnak első sorban az volna a feladata, hogy Londonban mintáruházaat tartana fenn mezőgazdasági és kert terményekből, élelmi szerekből, ipari készítményekből és általában mindama cikkekben, a melyek kivitele Angliába az eddigi tapasztalatok szerint sikerre számíthat.

A társaság alapítása ügyében, az Országos Kaszinó egyik külön termében ma Dániel Ernő báró elnöklöte alatt értekezlet volt, a melyen résztvett: Széchenyi Imre gr. Ugron Gábor, Rohonczy Gedeon, Ghiczy altábornagy, Bajza Aladár, Krasznay Ferencz dr., Gelléri Mór és Felbermann Lajos. Az alapítandó társaság céljait hosszabb beszédben Dániel Ernő báró ismertette az értekezleten résztvevőkkel, kik élénk eszmecsere után magukévé tették az alapító eszméjét.

A további lépések megtételére, a társaság megalakítására és az alapszabályok kidolgozására bizottságot küldött ki, a melynek tagjai Dániel Ernő báró elnöklése mellett: Bajza Aladár, Felbermann Lajos, Gelléri Mór és Krasznay Ferencz dr.

A háboru.

Tegnap még az angol lapok tele voltak győzelmi hírekkel, ma már hivatalosan visszaszívják azokat.

A spions-kopi angol győzelem dicsősége és öröme gyorsan szétfoszott.

Sir Redvers Buller tábornok, hivatalosan jelenti az angol hadügyminiszteriumnak, hogy Sir Charles Warren tábornok csapatai az éjjel kiűrtették a Spions-Kopot.

A véres harcok után, súlyos áldozatok árán hataimukba került fontos pozíciót az angolok képtelenek voltak huszon-

szaklap leírása szerint kénssavval, vízzel és krétával addig preparálta a fűreszpört, míg borszeszt szűrt le belőle.

Egy métermázs fűreszporból 8 liter vizmentes tiszta alkoholt készített. Simonson nagyszabású kísérletei alatt észrevette azt is, hogy a fűreszpör cellulózajája cukorrá alakul át először és ebből lesz csak később apiritusz, de azért nem állt meg ott, mikor a fa hulladéka még csak cukorrá alakultak át, mert sokkal költségesebbnek találta a cukor kiszedését az oldatból, mint a megörjesztett alkoholt.

Mindenestre nevezetes tünemény az, hogy a fa cellulózajából cukor és alkohol lesz.

Azt mutatja ez, hogy a fában ugyanaz a táplálék van, mint a gabona szemében, csak ki kell szedni belőle és új bizonyosságot ad ahhoz, hogy az egész élő világ szénvegyületekből van összerakva, ugyanazokból a szénvegyületekből, a melyek az emberi testet is alkotják.

Dóra.

ANGOL REGÉNY.

— Swerdnától. —

Az Ellenzék részére fordította: AMICA.

VII.

(Folytatás.)

(22)

— Eltalálta. Mannaneadban aligha van olyan egyén, a kinek az a leány a külsejét és a sajátságait ne ismerné, ámbár a saját szemével talán sohasem látta azokat, vagy csak futólag. Ő mutatott nekem arczképeket — ő nagyon ügyes a kezével — melyek

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1900. Január 27.

Tudományos apróságok.

Jéggyár a mellényzsebben. — Fadugók. — Jobb és bal. — Mesterséges borsesz.

Jéggyár a mellényzsebben — ezt a szenzációs címet adhatnánk a szodor nevű legújabb találmánynak, melynek leírását a Prometheus legújabb számában találjuk. A szodor nem egyéb, mint a folyékony szénsav új kereskedelmi alakja. Megteremtője Sterne, a kinek oly olcsón sikerült a folyó szénsavat előállítania, hogy azt most úgy árulják a kis boltokban is, akár a gyufát. Gyufaskatulya nagyságú és alakú ládikában 10 gyűszű-nagyságú vaseső van s mindegyikben két és fél gramm szodor. Mivel a folyós szénsav a vaseső minden négyzetcentiméternyi területére 76 kilogramm nyomást gyakorol a víz fagypontján és így nagyobb melegben veszedelmes robbanásokat okozhatna. Sterne olyan erősré készíti a szodor-hüvelyeket, hogy azok 200 légköri nyomásnak tudnak ellenállani, a mi majdnem háromszorosa a 76 atmoszférának. Sterne találmányának kiaknázására már gyár is alakult, a hol száz munkás állandóan ezzel az új anyag készítésével van elfoglalva, de előreláthatólag képtelenek arra, hogy a szodor-szükségletét kiegészítsék.

Egy-egy kis skatulyában 23 gramm szodor van (a mi 11 liter szénsavvágnak felel meg) és annyinek az ára mindenestül 6 krajczár.

Az Escher és Wys cég, a melyik a szodorgyártással foglalkozik, gondoskodik arról is, hogy az ily módon forgalomba bocsátot szénsav könnyen kezelhető legyen s a gyűszű-alaku vasesőveket oly kis fedővel látja el, a mely könnyen visszanyomható s az így keletkezett résen a szénsav hevesen kiáramolhatik.

Ennek a kicsiségnek látszó találmányának óriási jelentősége van.

A folyékony szénsav ama tulajdonsága alapján, hogy mikor gyorsan elpárolog, 70 fok hidegre hűl le, a szodorról a nyári hőségben a lakásokat kényelmesen le lehet hűteni, sőt ha kellő mennyiségűt párologtatunk el belőle, a szoba hőmérséklete leszáll a fagypontra alá és a víz jéggá fagy benne. Természetesen így azért senki sem fogja ily módon hűvösíteni a szobáját, mert akkor elromlik a levegője a sok szénsavtól, hanem jeget, azt mindenki készíthet magának alkalmas edényekben, a melyeneket a fentemlített gyár már is tömegesen állít elő.

Francziaországban fadugókat kezdenek használni a parafadugók helyett. Nem horodokat, hanem üvegeket dugnak be, állítólag pompás sikerrel. Fontos kérdés ez Magyarországon s ezért említjük itt föl. Rengeteg pénz megy tőlünk külföldre parafadugóért. Nálunk, a hol az államnak is annyi erdősége van, szintén meg kellene kezdeni a kísérleteket arra, hogy a boros, sörös üveget, az ásványvizet üvegeket, ha csakugyan lehet, hazai fadugókkal dugják be. Megjegyzendő, hogy e dugók belső részében egy üreg van s így aztán a dugónak megvékonyított alsó

pereme, különösen szénsavas italoknál, szorosan az üveg nyakához tapad. Pompás háziipari ágat lehetne így nálunk esetleg meghonosítani.

A jobbkezet többnyire a természetből erősebbnek és nemesebbnek tartják. Ezért végeznek mindent csak a jobbkézzel, ezért fognak csak vele kezni. A jobbkez nagybecsülésében odáig mennek, hogy a nevelés nem csekély részét teszi a jobbkez kifejlesztése, a jobbkez használatához való szoktatás. A suta embert abnormálisnak tartják, kigunyolják és a suta ember a gunyt zokon veszi. Csak utjabban állapították meg, hogy a jobbkez eredetileg teljesen egyenlő a ballal. A legújabb kutatások szerint azonban sokszor előfordul, hogy a jobbkez érzékenyebb a balnál, vagy viszont. S így van ez a többi kettős testrésznél is. A jobb és balkéz erejét többnyire a dynamóterrel méri, minek az a lényege, hogy jobb és balkézrel külön-külön össze kell szorítani a rugót. A kifejtett erőt a rugóval összeköttetésben álló és a kilogram-számok fölött mozgó tű mutatja. Manouvrier a jobbkez számára 40 kg., a balkéz számára 36 kg. középerőt vett föl. De ezek a rugos kísérletek nem eléggé megbízhatók.

Van Bieroliet terjedelmes tanulmányt tesz közzé a Revue Philosophique-ban a test jobb- és baloldalának viszonyáról. Ha ugyanazt a súlyt tesszük előbb jobb-, aztán balkézünkre, a balkéz rendszeren sokkal rövidebb ideig bírja ki a kérdéses súlyt. Van Bieroliet a balkézre arányosan könnyebb súlyt helyezett és a médium a két súlyt egyenlőnek

négy óránál hosszabb ideig megtartani.

Ez a csapás nagyobb jelentőséggel bír, mint a milyennel bírt volna a Spiens-Kop megtartása.

Mert míg a Spiens Kop elfoglalása nem jelentett döntő előnyt az angolok részére, addig az a körülmény, hogy a burok ilyen gyorsan kiszorították őket ebből a pozícióból, majdnem igazolni látszik azoknak a véleményét, a kik bevehetetlennek mondják a tugela-oliviershoeki vonalat. Maga a Times két nappal ezelőtt azt írta, hogy a burok beláthatatlan ideig képesek lesznek tartani magukat a Sárkányhegység és a Tugela között. Ezt a hegységet és ezt a folyót köti össze ugyanis a szóban forgó védelmi vonal. A burok kétségbevonhatatlanul éppen annyi tudással, mint kitartással és bátorsággal védelmeznek itten minden talpalattnyi földet, hogy a míg innen ki nem verik őket, addig szó nem lehet Ladysmith felzabálásáról.

Sőt ugylátszik, mintha itten akarnák eldönteni Buller egész akciójának a sorsát. Hiszen Warren tábornok már tegnap jelentette, hogy a burok a leghevesebb ágyúpuskátüzel támadták az angolokat attól a perectől kezdve, hogy feljutottak a Spiens-Kopra. Világos tehát, hogy semmi szin alatt sem akarták az ellenség kezében hagyni ezt a fontos pozíciót, a melyet általában a tugela-oliviershoeki vonal kulcsának tartanak.

A spiens-kopi súlyos kudarc alkalmatos a legkomolyabb aggodalom felkeltésére az angol sereg helyzete tekintetében.

Már csak az élelmezés rendkívüli nehézsége miatt sem tarthat a végtelenig a szörnyű harc a Tugela balpartján. Immáron nyolcz napja folyik a küzdelem változó szerencsével, majdnem szakadatlanul. És az angolok még mindig képtelenek számbavehető sikert fölmutatni.

Spiens-Kop elfoglalása az lett volna; ezért érthető a lelkesedés és öröm, a melylyel a győzelmi hírt London fogadták. Hanem ma már ez a szerencse is balszerencsével változott. A burok védelmi vonala megdöntöhetetlen érezfal gyanánt állja az angolok halálmegvető, hősiességekkel. A pazarul kiontott vérből nem fakad a diadal babér.

Páris, jan. 26.

A Spienskop elfoglalására vonatkozólag Leyd így nyilatkozik:

Ebben a kérdésben az a legnyomatékosabb, hogy az angolok pozíciójukat nem tudták megtartani. Nagyon kellemetlen ágyutűz által — melyről a távirat is szól — a magaslatról eltávolították és meg vagyok arrólgyőződve, hogy a burok parancsoknál megállapították a terveket és Buller és Warren előnyomulásait ok előre látták.

A mi Ladysmith bevételének kérdését illeti, nem tudom, vajjon anyagi tekintetből ezt az operációt nem halasztották-e el, hogy a buroknak ne kelljen még több emberről s azoknak fenntartásáról gondoskodni. A veszteségre vonatkozólag egészen biztosan mondhatom, hogy a burok 210 halottat, 1000 sebesültet és 200 foglyot veszítettek; az angolok veszteségei a halottakkal, sebesültekkel és foglyokkal együtt 8000.

Az egyetemi ifjúság a hazai iparért.

Kolozsvár, jan. 27.

Valame'ly eszme csak úgy ölthet testet, csak akkor valósulhat meg, ha átjárva a tár-

mindig, sőt néha bámulatosan hasonlítottak azon emberekhez, kiket ábrázoltak, ambar a saját szemeivel sohasem látta azokat. De az atyjának minden gondolata azon van, hogy az ő magányosságát minden hatalmában álló eszközökkel könnyebbítse és én azt hiszem, hogy ez az alapja annak, hogy ő a tárgyakat és személyeket oly bámulatos pontossággal és hűséggel le tudja írni. És kegyed mit gond róla?

— Mióta láttam, még jobban sajnálom őtet. Szegény ember, ő nemcsak szerencsétlennek látszik, de olyan, mintha sohasem ismerle volna a boldogságot. És —

Hirtelen elhallgatott. Curzon kérdőleg nézett rá és meglepetéssel látta, hogy a leány elpirult.

— Természetes, hogy neveltséges tölem, — mondá arra a pillantására válaszolva. Én nem tudom, hogy abban a pillanatban, midőn ő rám nézett és én ő reá néztem, mi hozta azt a gondolatot az agyamba. És azt akartam hozzá tenni, hogy ő nemcsak szerencsétlennek látszik, de mint ha valami által meg volna törve. Nem érte valami nagy csapás, vagy rázkodás?

— Talán érte, de én nem hallottam róla.

— Mert, folytatá Dóra tűnődve és egyenesen maga elibe nézve, mintha annak az idő viszontagságaitól edzett arcának, melyet csak futólag látott s szomorú vonásait tanulmányozná, mert úgy nézett rám, mintha valamikor a multban valami nagy lesújtó félelem állott volna ki és mintha annak a rémületnek a győtremlétől sohasem tudna szabadulni.

VIII.

A Vikontot nem volt könnyű dolog a Chace kapuinál hagyni, midőn Dóra és Curzon oda érkeztek, mert ő lordsága, nem látzott hajlandónak ott maradni és bosszanko-

sadalomnak minden rétegét, átmegy a vérbe, az emberek gondolkozásába. Soha egy nagy eszme sem valósult meg addig, míg meg nem érett, míg kedvező nem volt a kor befogadására. A hazai ipar pártolásának is elérkezett az ideje. Vannak, kik kicsinyítő mosolylyal fogadták ezen akciónak híret, mely már elterjedt az egész országban, s mely már oly hatalmas hullámokat vetett föl.

Hát mi sem mondjuk, hogy e mozgalomnak ma vagy holnap meg lesz a kívánt eredménye, de annyit állítunk, hogy erős akarat, elszántság egy pár év alatt virágzó ipart teremthet hazánkban. Az ipar fejlesztése szép példát szolgáltathat a kicsiny Poroszországnak, mely már a 18 században I. Frigyes Vilmos idejében 25 év alatt oly virágzó ipart teremtett, hogy a külföld is onnan rendelte iparcikkait. S hogy Poroszország hegemoniát biztosított magának, azt is egyenesen ipara kifejlődésének és felvirágzásának köszönhette.

Nekünk sem kell csüggednünk. Ha Nagy Lajos és Mátyás idejében Európaszerte híres volt iparunk, miért ne tehetnők most is azzá. Minden lépést, minden mozgalmat, mely hazai iparunk érdekében történik, örömmel üdvözlünk.

Kétszeres örömmel üdvözljük a kolozsvári egyetemi ifjúság állásfoglalását a hazai ipar érdekében, mert ha nem is remélhetünk tőlük valami nagy, pozitív eredményt, de legalább az eszmét magukévá teszik az életben megvalósítani törekednek. Az egyetemi ifjúság tegnapi általános közgyűlésén, melyen Sárkány Loránt elnökölt, Asztalos Kálmán a következő határozati javaslatot torjesztette elő:

I. Az egyetemi polgárság átlátva nagy fontosságát a magyar ipar érdekében megindított országos mozgalomnak, hazafias érzülettel csatlakozik ahhoz és kívánja, hogy a szebb jövőt ígérő mozgalmat fényes siker koronázza. A maga köbélében minden lehető megtesz arra nézve, hogy a pártolást méltán megérdemlő hazai ipar olyan becsülésben részesüljön, mely jogosan megilleti.

II. Megbizzá e végből az Egyetemi Kört, mint az egyetemi ifjúság köbélében alakult, testületi jogokkal felruházott egyesületet, hogy

1., az első pont szellemében lépjen az erdélyrészi iparpártoló bizottság tagjai közé, illetve abban magát képviseltesse és igyekezzék a bizottságtól felvilágosítást szerezni a tekintetben, hogy hazai iparcikkek hol szerezhethők be.

2., hivatalos lapjában, a kolozsvári Egyetemi Lapokban nyisson állandó rovatot, melyben így az országos mozgalom eredményét, valamint a megbízatás teljesítése körül kifejtett munkálkodása a körnek bannfogaltassanak. Ugyancsak abban tegyen közvé felhívást, melyben az összes hazai főiskolák ifjúságát csatlakozására hívja fel a magyar ipar érdekében megindított mozgalomhoz;

3. az ifjúság körében aláírási ivatek körözözn, melyeken az aláírók a magyar-ipar pártolására kötelezzék magokat;

4. hasson oda, hogy a jelen év folyamán összeülő debreczeni országos diákkongresszuson a magyar ipar pártolása külön pontban részleteiben tárgyalassék.

Az egyetemi ifjúság közgyűlése e határozati javaslatot Majerik Győző, Kristóf György, Bodor Aladár, Kelemen Lajos és Berze Árpád hozzászólása után egyhangulag, nagy lelkesedéssel elfogadta és rögtön gyűjtőíveket is osztottak szét, melyekre a jelen voltak felírták a nevüket, kötelezve magukat, hogy a hazai ipart, a mennyiben csak tehetik, pártolni fogják.

— Lord Beauclerk, vegye tekintetbe a mi lakásunk jelenlegi állapotát, — mondá vidáman — a székek és asztalok állását. Kérem legyen oly jó és látogatása előtt adjon egy kevés időt, hogy azokat rendbe hozzuk. De különben is Nan néni soha sem bocsátaná meg nekem, ha őnt ma mutatnám be neki. Midőn eljöttem hazáról, nagy aggodalomban volt, ne hogy valaki meglátogassa — és tudja őn, egy nagyon fontos és tekintélyes valaki — mondá Foliot kisasszony és bók közben mosolyogva nézett a kis emberkére, kinek sima feje nem volt egészen egy vonalban az övével.

— Én? — Én úgy senki vagyok! — mondá a Vikont, olyan saját magát kicsinyítő hangon, a mi határozottan öszintének és természetesnek látszott.

Foliot kisasszony, én azt gondolom, hogy maga csak nevet rajtam. Görbén nézett a barátjára.

Ha Curzon haza megy magával — mondá makacsul — nem látom át, hogy én miért ne mehetnék.

— Oh, az egészen más! — viszonzá Dóra vidáman. Mert lássa, megfigyelésből tudom, hogy Curzon ur hasznossá tudja magát tenni.

És én hasznossá szándékozem őt tenni és dolgoztatni.

A tiltakozást, melyet jönni látott, úgyesen meglozte, azt mondva.

— Reményilem, hogy Nan néni képes lesz az ő megjelenését túlélni, mert elbeszéltem neki, hogy tegnap Curzon urnál talál-

Egyleti élet.

Közgyűlési meghívó. Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű rendes közgyűlését Kolozsvárt, 1900 évi április hó 8-án, vasárnap délelőtt 10 órakor fogja saját helyiségében (bélközép utca 11. sz. emelet) megtartani; melyre az egylet t. tagjai tisztelettel meghívattak. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az igazgató-választmány jelentése az egylet 1899-ik évi működéséről. 3. Pénztári jelentés az egylet 1899-ik évi zárszámadásáról; ezzel kapcsolatban 4. A számvizsgáló-bizottság jelentése. 5. Az 1900-ik évi költségvetés megállapítása. 6. Elnök (1), alelnökök (2), igazgató-választmányai tagok (24), zárszámadás vizsgáló-bizottság (5) és fegyelmi-bizottság (5) rendes 2 póttag választása 8. A mult évi rendes közgyűlés óta az egylet köbélébe lépettek tagok bejelentése. 9. Netáni javaslatok, indítványok. Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató-választmányának Kolozsvárt. 1899. évi december hó 28-án tartott üléséből.

Szabó József, egyleti elnök.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” állatkiállítás és állattenyésztési szakosztályának végrehajtó-bizottsága 1900. évi február hó 11-én (vasárnap) d. u. 10 órakor rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja.

Az elnökség.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” igazgató-választmánya 1900. évi január hó 30-án (kedden) d. u. 4 órakor rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja.

Az elnökség.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Vasárnap: d. u. *Pelekesi nótárius.*

este *Szöke Katulín.*

Hétfő: *Lili.*

Kedd: *Ernani.*

Szerda: *Lecouvreur Adrienne.*

Csütörtök: *Bűnhődés.*

Péntek: d. u. *Robinsonok. Pajkos diákok.*

este *Bűnhődés.*

Szombat: *Tudósnök. Tartuffe.*

Vasárnap: d. u. *Sabimnök elrablása.*

este *Bűnhődés.*

Bűnhődés. Sebesi Samu hírlapíró kollegánk ilyen című népszínműve, melyet a *Bölgny-féle* pályázaton dícsérettel tüntettek ki, jövő héten kerül színre. A darabhoz *Stephanides* Károly szerzett zenét.

Görög rabszolga. Sidney Jones *Görög rabszolga* című operettje, melyet a színház nagy költséggel állított ki, egy ideig még nem kerülhet színre. *Sebekly* Irén jobban van, de orvosa nem ajánlja, hogy betegsége után ilyen fárasztó szerepben lépjen fel először.

Bakó László, a budapesti Nemzeti Színház tagja február elején három estén át fog vendégszerepelni a kolozsvári színházban. A három darab, melyben fellép: *Bánk-bán, Az ember tragédiája, Lear király.*

Ábrányiné Wein Margit, a budapesti Operaház volt tagja néhány este vendégszerepelni fog a kolozsvári színházban. A kiváló művésznő *Carmen*-ben és más operákban fog fellépni, de — a mint értesülünk — el fogja játszani a *Piros buggelláris* Török Zsófiáját és *Szulamit* című szerepét is. Vendégfellepteit elé nagy érdeklődéssel néz a kolozsvári közönség.

Megyeri Dezső, a kolozsvári Nemzeti Színház volt igazgatója jelenleg *Párisban* tartózkodik, hova a Népszínház küldötte ki,

tam menedéket a zivatar elől; de őn — oh őnt nem merném oda vinni! Kérem, legyen szives Lady Évának az izenetemet átadni, ugye megteszi? És, midőn őn Woodlandba jön, talán őn is elkíséri.

Kezet nyujtott és a Vikont nem tehetett egyebet, minthogy azt elfogadja. Akkor a barátjával is kezét szorított, de nem nagyon szívesen — és bement a nagy kapun kissé sértődve és neheztelően duzzogva.

Még sokkal inkább olyannak látszott volna, ha látta volna azt a megkönyebbülést, melylyel Dóra és Curzon elfordultak.

— Azt gondoltam, hogy soha sem megy el, mondá Dóra, egy mély lélegzet vétetellel; aztán vidáman nevetett. Oh, milyen komikus! Milyen furcsa kis grófles belőle! „Azt gondolom, hogy maga csak nevet rajtam!” — utánozva a kis gróf hangját és beszéd módját és ismét nevetett.

Vajjon hol tanult beszélni? — Nem csuda, hogy az atyja kétségbe van esve fellelt! Reményilem, hogy a nővére nem hasonlít hozzá!

— Semmiben sem. Ő egy nagyon finom és elegáns kis Lady.

Curzon is nevetett. Ő szerette a furcsa kis Vikontot — de nem volt kifogása az ellen, hogy Foliot kisasszonyt felette nevetni hallja.

— Ő lordsága egy eredeti ember, — mondá Dóra. Nan néni elrémíttem, ha őtet idézem előtte, mert tudja, neki nagyon felengő fogalmai vannak a „felső osztály” modorára és szokásaira nézve. Lord Beauclerk egy reveláció lesz előtte és kedvesen eszméit teljesen tönkre teszi. De azt gondolom, hogy csupa kíméletből idéznem kell őtet, hogy a Nan néni lelkét a valóság befogadására előkészítsem. Vajjon hol tanult beszélni?

(Folytatása következik.)

hogy *Szép Heléna* repriézere nézve egy operett ottani előadását tanulmányozza. Megyeri Párisból *Londonba* utazik, hogy ott *Sam-Toy* előadását megnézze, melyet a Népszínház még a most folyó szezonban elő akar adatni.

Önvédelem.

A „Budapesti Napló” január 23-iki számának „Hírek” rovatában közlemény jelent meg alóírótt városi képviselő és egy közérdekű felebbezést aláírt társai ellen. A ezikk írója engem és a felebbezés többi aláíróit egyenként megnevez; gunyolódik polgári állásunkkal, foglalkozásunkkal; hirnevünkben gázol és buta, korlátoit eszü emberek gyanánt mutat be a t. közönség előtt, kerülő szavakkal ezeket mondván:

Mit akar ez a tíz iparos és két diplomás ember? Ez a kettő (meg Nagy Gábor vendéglős) szegélylék magukat, hogy ilyen vegyes társaságba koveredtek. Hogyan bátor-kodnak felebbezést adni a belügyminiszterhez, kérvén, hogy ne engedje át a kolozsvári Mátyás-házat ingyen „egy hajléktalan néprajzi muzeum czéljaira”. Majd rájuk íjleszték én! Meghureczolom nevüket a nyilvánosság előtt, megszégyenitem őket, hogy máskor visszaradijanak ily vakmerőségtől és megemlegessék azt a napot, mikor a skriblerékek és tintanyalókkal” kikötöttek. Egy uttal a miniszterium előtt is demonstrálom, hogy ime a „közvélemény” a hajléktalan néprajzi muzeum mellett foglalt állást: tehát a felebbezést utasítsa el és a városi határozatot hagyja helyben.

Önkéklüi feleselés és élcelődés helyett röviden előadjuk a tényállást.

Kolozsvárnak van 4 millió forint adósága és különböző czimek alatt 100 százalékat meghaladó pótdadója. Van egy vállalkozó szellemű polgarmestere, kinek mindegyre akad valami szellemes szép ötlete, melynek kivitele sok pénzbe kerül.

Ilyen ötlet volt, hogy a helyreállított Mátyás házat adják oda ingyen, örökidőkre és egészen — a saját gondozást fenntartva — a néprajzi muzeumnak, mert ugy kívánja a kegyelet, hogy azt csakingyenes kulturális czélra lehet fordítani.

Alólirottak és a városi képviselőknek az a része, mely bátorodik magát az ellenmondás és fellebbezés kellemetlenségeinek kitenni, fellebbezésünkben kifejtettük:

„A czél szép ugyan, de Kolozsvár sokkal szegényebb, hogy sem ötvenezer frtot, törzsvagyonából elajándékozhasson; egyedül viseljen muzeum alapító országos terhet, akkor, midőn bérbe tartott hivatali helyiségekre négyezer frton felül fizet évenként.

A Mátyás ház évtizedeken keresztül volt katonai laktanya, akkor senkinek kegyeletes érzését nem sértette, mert rozszant állapotban volt. Most a kijavításra 25 ezer frt kölcsön pénzét veszünk és mindjárt csak ingyenes czélra és csak néprajzi muzeumunk válik alkalmassá.

Elmondottuk felebbezésünkben, hogy nincs városi muzeumunk, helyet kellene szoritanunk annak is; a 48—49 iki orsz. ereklömuzeum gyűjteményei elhelyezésére már 8—9 évvel ezelőtt helyet ígértünk az elkészülendő Mátyás-házban. Alkalmas az a ház a Montő-Egyesületnek, mely éppen most szállást kér a várostól; ifju vakok iskolájának (most van tervben), anyakönyvi hivatalnak, árvaszéknék (bérházban van) stb.

Egyik czél sem ellenkezik sem a kegyelettel, sem a kultúrával, sem a humanizmussal.

Tisztelt közönség! Mikor látjuk, hogy az utolsó tíz év alatt 4 millió frt adósságot csináltunk; látjuk, hogy polgárságunk pusztul, szegényedik, roskad a súlyos adók terhe alatt; eladóvá lett a külváros nagyobb része a jelzálogi és váltóadósságok miatt, de nincs ki megvegye; népe kivándorolna, de nincs hova: ilyen körülmények között mi, kik a városi képviselőtestületben, mint választott képviselők az adófizető közönséget képviseljük, azt tartjuk kötelességünknek, hogy a közgyűléseken és minden közérdekű eljárásunkban polgártársaink érdekeit védjük, melylyel, ha a néprajzi muzeum érdekei ellentétesek, annak nyilvánításától bárminő grombasággal határos gunyolódás — sem most, sem jövőben — el nem riaszt.

A belügyminiszter ur már egyizben, 1899 május 1-én, nem hagyta jóvá a Mátyás ház elajándékozását, azt hozván fel indokul, hogy „a város igen szorult pénzügyi helyzete meg nem engedí, hogy gyűmöleszést nem biztosító czélokra költskezzék és egyidejűleg utasította a városi közgyűlést, hogy a Mátyás-házba oly városi intézményeket vagy intézeteket helyezzen el, melyeknek másutt történő elhelyezésére a város különben bért tartoznék fizetni.”

A közgyűlés utasította a tanácsot, hogy az átalakítási munkálatok befejezése után a Mátyás-ház hasznosítása iránt terjesszen elő új javaslatot.

A tanács azonban be sem várván az épület kijavításának befejezését, mely ma sincs bevégezve, javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, de nem a hasznosítás, hanem újból is a néprajzi muzeum czéljaira való ingyenes átengedésről és ezt megis szavaztatta.

Ezért éltünk újabb fellebbezéssel, azt most is fentartjuk és független önérettelt követjük meggyőződésünket.

Kolozsvárt 1900 jan. 25-én.

Benigni Samu és társai.

A kolozsvári ügyvédi kamara közgyűlése.

Kolozsvár, jan. 27.

Ünnepi közgyűlést tartott a kolozsvári ügyvédi kamara ma délelőtt a tornavivoda vivó termében.

A gyűlésen jelenlevők egészen megtöltötték a termet. Még a vidékről is nagy számmal jelentek meg.

A gyűlésnek ünnepi jellegét az adott, hogy a kamara 25 év óta áll fenn és elnöke és titkára ezt időtől kezdve szolgálja a kartársak ügyét, odaadással, figyelemmel, buzgalommal.

A gyűlés elején a kamara alelnöke dr. Weisz József szólalt fel, felemlítette azt, hogy Haller Rezső a megalakulás óta vezető az egyesületet, ritka kitartással, bölcsességgel és buzgalommal. Ajánlja, hogy a kamara elismerését és köszönetét jegyzőkönyvbe iktassa az elnök érdemeiért.

Dr. Pap József Kővári Mihály titkár 25 évi működését méltatja.

A kartársi tisztelet és szeretet hangján nyilatkozik arról a munkásságról, a melyet közös érdekében s a magyar igazságszolgáltatás ügyének elővitale körül a titkár a kamara élén kifejtett. A gyűlés egyhangulag kimondja, hogy Haller Rezső elnöknek és Kővári Mihály titkárnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, a tagok halálját és elismerését jegyzőkönyvében megörökíti.

Haller Rezső elnök és Kővári Mihály titkár meghatottan köszönik meg a kamarai tagok figyelmét, szeretetét és ragaszkodását.

Ezután az 1899. évi választmányi jelentést olvasta fel Kővári Mihály, melyet a tagok tudomásul vettek.

A költségelőirányzat megállapítása s a számadások felülvizsgálása után az indítványok következtek.

Sipos Gábor (Kolozsvár) felemlíti, hogy a járásbíróságoknál a tárgyaló ügyvéd részére még egy szék sem áll rendelkezésre, holott a rendje az volna, hogy az ügyvéd a bíróval szemben üljön, mint Budapestben. A gyűlés, tekintettel az igazságügyi palota építésére, a választmány utján figyelmébe ajánlja ezt az igazságügyminiszternek.

Az ügyvédi nyugdíj intézett ügyéhez Szabó Lajos Tordáról és Bölgny dr. ügyvéd Bánffy-Hunyadról szóltott hozzá. A gyűlés kimondja, hogy az orsz. nyugdíjintézet megalakítását be fogja várni.

Ezenkívül több indítványt, részint a választmányhoz utasítottak, részint pedig elintézték.

Érdekes az évi jelentésnek statisztikai és az ügyvédi kart érdeklő tartalma.

E szerint a kamara a végrehajtói díjakat tulmagasnak találja s indokolatlannak tartja azt, hogy néha 5 frtot kell fizetni 12 frtos ügynél a végrehajtónak. E tekintetben intézkedést hoz javaslatba.

A kolozsvári ügyvédi kamara megalakult 1875 január 16-án 96 taggal, ma ezekből él 32 tag.

A tisztikar ezelőtt 25 évvel a következőkből állott:

Elnök Haller Rezső; helyettes elnök Bokros Elek; titkár Kővári Mihály; pénztárnok Dr. Weisz József; ügyész Tamásy Sándor.

Haller Rezső és Kővári Mihály ma is élén állanak az ügyeknek.

Panaszolja a jelentés, hogy az ügyvédi kar tekintélye nem emelkedett. Az ügyvédi rendtartás nem tartalmaz oly intézkedést — mely az ügyvédek érdekeit védené. Az ügyvédi kar demoralizált testületnek vétetik, melynek csupán megrendszabályozására terjedt volt ki a figyelem. Az ügyvédekkel szemben a közgyűzők érdekeit minden tekintetben megvédi a törvény, mely felszabadította alaptalan panaszokra közönségét az ügyvédekkel szemben.

Az ily alaptalan panaszok fegyelmét megtorlásáról nem gondoskodott a törvény.

A törvényhozás azonkívül is az ügyvédek jövedelmi forrásait a lehetőségig be- dugta. A perenkívüli ügyeket a körjegyzőkhöz terelte.

A bagatell perek díjait az ügyvédtől elvonta.

Sommás perekben az ügyvédi képviselőket nélkülözhetővé tette.

A községi jegyzőknek és zugirásoknak is alkalmuk nyílt az ügyvédi teendők végzésére.

Remélte a kamara, hogy e tarthatatlan állapotokon törvényhozási urn orvoslás történik. Fájdalom, eme reménye nem valósult.

A kamara segély alapján 3676 f. 61 kr. tesz ki. E pénz büntetés pénzekből és adományokból gyűlt. Legnagyobb adakozó az elnök volt. Ez alaphól ügyvédeket, árvákat és özvegyeket fognak pénzezzni. Eddig segélyre szorult kartárs vagy családja a kamara területén, szerencsére nem fordult elő.

Elintézték a lefolyt évben 1242 ügyet. Hátralék nincs. Fegyelmi panasz volt 107.

Függőben maradt 29. Fegyelmi vizsgálat volt 48. Vádatörvény határozat 6. Végvárgyalás 15. Vétkező 6. Felmentés 9. Kuriától beérkezett 12 határozat. Ezek közül 10 helybenhagyással. Az ügyvédi lajstromba bevettek 9 tagot, törültek 3-at. Be van jegyezve 133 tag. Ügyvédjelölt be iratott 36, törülte 23. Maradt a kamaránál bejegyezve 78 ügyvéd bojtár. Pártfogó ügyvédet 115-öt rendelt ki a k. törvényszék. Ez az általános szegényedés jele.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, január 27.

A polgármester kitüntetése.

Szavcsina Géza, Kolozsvár város polgármestere, mint lapunk távirati rovatában olvasható újabb királyi kitüntetésben részesült. Mint városi tanácsos és polgármesterhelyettes a milleniumi időben nyerte a királytól a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét, most, mint polgármesternek, a felség a királyi tanácsosi címet adományozta a közszolgálatban szerzett kiváló érdemeinek elismeréséül. E magas helyről jövő kitüntetés alkalmából nem szükséges kutatni amaz érdemek után, melyek a legfelsőbb helyen ily alakban is méltányoltattak. Kolozsvár polgármestere mondhatni egész életét a város szolgálatában töltötte el és azzal is mindenki tisztában van, hogy kiváló tehetségét gyakorlati ismeretét munkabíró erejét a maga egészében szentelte annak az ügynek, melynek szolgálatába szegődött. Kolozsvár újabbkori történetében egy darab fejlődési időszakot képvisel az ő működése, s e téren szerzett érdemei előtt e városnak minden polgára teljes okkal hajol meg. Most, midőn ez újabb kitüntetés érte a város egyetemét szívből kíván neki szerencsét, melyekhez mi is készségei csatlakoznak. E helyen említjük meg, hogy e kitüntetés alkalmából az érdemes polgármestert Kolozsvár minden köréből elhalmozták szerencsekívánataikkal.

A kolozsvári ipartestület a következő közönségi iratot intézte Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszterhez a magyar ipar pártolása ügyében tett intézkedése által felbuzdíttatva.

Nagyméltósági Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

Határtalan örömmel tölt el és érint bennünket az a mozgalom, a mely a hazai ipar és termelés pártolása tekintetében országoserte megindult.

Nagy a mi örömünk, mert akkor, a mikor mi az élet küzdelmeiben már-már kifáradt kézmű iparosok elcsigáztunk, életre hívni munkát akarnak adni, egyben utmutatást, hogy jövőben ilyekhez kell kiérdekelni a nagy és az áldozat kész közönség szíves pártfogását.

Hisszük, reméljük, hogy az a nagy horderejű mozgalom, a mely hivatva van hazánkat nagygyá, boldoggá s a küzdő iparos életét elviselhetővé tenni, nem lesz meddő, hanem végeredményében méltó lesz ahhoz a szándékhoz, a mely szándékkal az megindított.

Reménységünk Nagyméltóságodban összpontosul, mert érezzük, hogy azon munka, mely e tekintetben a társadalomra vár, nem kicsinyes. A mozgalom üdvös munkálkodásai elé gördülő akadályok csak erővel és kitartó munkával rombolhatók le, de midőn e mozgalom élén Nagyméltóságod áll, minden szem aggaszt, mert jól tudjuk, hogy Nagyméltóságod munkaszeretetté hatványozza az, ha erős, de nemes küzdelemmel kell az eredményt kivívni.

Hálás köszönetet mondunk Nagyméltóságodnak, hogy hazánk árva kézmű iparát pártfogásba vette, hogy első volt, ki felhívta erre és munkára szólította a társadalom minden rétegét.

Kérjük, hogy jövőben is legyen pártfogónk s mi imádkozni fogunk Istenünkhez, hogy Nagyméltóságodnak adjon erőt, kitartást e szent és nemes munkálkodásában.

Maradunk Nagyméltóságodnak a kolozsvári ipartestület előjáróságának 362—99 sz. határozatából

alázatos szolgálói

Hirschfeld Lajos, Reményik Károly,
titkár. elnök.

Hegedűs miniszter az alábbi levélben válaszolt az ipartestület előjáróságának:

Igen Tisztelt Elnökség!

Azon megleghangú üdvözlöt, melyben engem részesíteni szívesek voltak, nagyon köszönöm. Legyenek meggyőződve, hogy én mindenha teljes mértékben igyekezem kötelességeimet teljesíteni s hogy föltétlenül sikerrel tessesem, kérem az Önök kitaró munkásságát és lankadatlan buzgóságát.

Budapest, 1900. január 22-én

Hegedűs s. k.

Az ipartestület előjárósága ugyancsak fenti számú határozatából igen szép levelet irt Hegedűs Sándornak. Ő Nagyméltóságához is megköszönte a lapokban megjelent cikkekben adott szíves utasítást és a hazai ipar oly minden ízében való pártolását.

Czetz tábornok nyugdíja. A miniszterelnökség Bély Ákos gr. főispán utján átküldötte az erélye muzeumhoz a tábornok részére külön alaphól folyóvá tett évi 2080 korona újabb évnegyedi 520 korona

részletét. Együttal kérdést intézett a tábornokhoz, hogy az állampéntárból folyóvá teendő évi 1920 korona nyugdíjat miképpen óhajta az adóhivatalnál, felévi, évnegyedi vagy havi részletben utalványoztatni? Az erélye muzeum a főispán utján előterjesztette, hogy Czetz tábornokra az adóhivaltól havi előleges részletekben előnyösebb a nyugdíj felvétel azért, mert az életfenntartás a járandóságoknak rövidebb időközökben való kézhez vételét kívánja. A tábornok a mult évben küldött, lapunkban is közre adott levelében említette, hogy nyugdíját ez év tavaszáig meggyűjti és ennek összegével fia és leánya társaságában haza jön. A tábornoki családtagok azt is megírták, hogy a tábornok a m. e. ben tudós és mellhártia gyuladást szenvedett, továbbá szeméire hályog képződött, a mi operációt igényelt. Ez okok miatt az illetményéről csak évnegyedes nyugtákat küldött kiállítás végett a tábornokhoz a muzeum, hogy a szenvedő öreg katonát minél kevesebbet zaklassa. Most is évnegyedi nyugtákat küldött, ápriltól azonban a havi részletekre mennek át, s valószínű, hogy már júliusi illetményét Kolozsvár fogja nyugtázni a nagy idők 51 év óta hazájától távol élő öreg generálisra.

Pazar világítás a közép-nczában. Már egyszer felszólaltunk azon pazar világítás ellen, mely a b-közép utcai vásárteret esténként megvilágítja, de mivel semmi intézkedés nem történt ez irányban kénytelenek vagyunk újra figyelmeztetni a tekintetes Tanácsot, hogy míg Kolozsvár melék utcáin afrikai sötétség uralkodik, a b-közép utcai világítás pazarlás, mert este senki sem árul ott s így nincs semmi szükség rá.

Erzsébet királyné utja. A kolozsvári szépiítő egylet Erzsébet királyné emléket fenntartó a Fellegvár felvezető sáta ut létesítése céljából Kolozsvár előkelő hölgyeiből egy nőbizottság létesítését egyik választmányi gyűlésén kimondotta s a hölgy bizottság megalakítására és vezetésére Nagybölynyi Bölyny Józsefné urnó kérte fel. A hölgybizottság elnöke közelebről egy alakuló gyűlést fog összehívni, melyen a teendőket megbeszéljük s a végrehajtó bizottságot megalakítjuk.

Az első végtárgyalás a kolozsvári kir. törvényszéknél. A kolozsvári kir. törvényszéknél vasárnap tartják meg az első végtárgyalást az új bíraskodási törvény szerint. A tárgyalás abban fog különbözni az eddigiektől, hogy a vádlottat becézni fogják, vagyis csak az elnök intézhet hozzá kérdéseket, a bírának erre nincs joguk, nehogy a vádlott befolyásoltassék. Az elnökre az új eljárás szerint még az eddiginél is nehezebb feladat vár.

Kolozsvári ferenczrendiek tanácssterme. Egy építészeti tekintetből gyönyörű terem van a kolozsvári sz. ferenczrendiek zárdájában. A zárdának egy használaton kívül álló étterme ez, mely hajdan János Zsigmond idejében országgyűlési teremnek is használtatott. E terem most bérbe van adva és korpá raktárnak használtatik. A kolozsvári szépiítő egylet 1898. nyarán több ízben bizottságilag szemlélte meg ezt a termet, javasolta a városnak, hogy vegye a bérletét át és kulturális célokra használja fel e szép termet.

Az ügy Majláth Gusztáv Károly figyelmét is felkellette. A püspök elrendelte, hogy a bérletet mondják fel s a termet ártítsák ki. Mint halljuk, a püspök restaurálni fogja e műépítészeti értékkel bíró termet s aztán megnyitja azt vallás erkölcsi felolvasások és gyűlésezések számára. Mint halljuk, itt fogja gyűléseit és felolvasásait tartani a Kolozsvárt alakuló kath. legény egylet is. Örömistekre szól, hogy Majláth püspöknek a figyelemre kiterjed a történelmi és műtérkek bíró építmények megfelelő használatára is s egyikét azoknak sok évtized után a közönségnek megnyitja.

Kolozsvári iparosok menháza. Öröndetes dolgot jelentünk iparosainknak. A kolozsvári iparosok menedék háza, melynek alapját Benigni Sámuel oadaód munkával teremtette meg, ez év folyamán felépül. A menedékház céljaira megvásárolták a Feleki utban a Tauffer-féle telket, a hol pár év előtt még Schultz és Farkasnak volt a virágüzlete. E tágas telek talaját nivellirozzák, az utca vonalba eső részt 200 négyzetgöles parcelláknak eladják s a telek belső részére fogják a menházat felépíteni. E szép terv kivételét egy humanus intézettel lesz Kolozsvár városa gazdagabb.

Boros György az unitárius theologiai intézet kitűnő tanára és dékánja május hóban Amerikába utazik és részt vesz a Boston-ban tartandó unitárius konferencián. Boros György a Magyarországi unitárius egyházat képviseli, s az Egyház Képviselő Tanács hivatalosan küldi őt a konferenciára. A mint értesülünk, az unitáriusok képviselőiben Bedő Albert orsz. képvis. is résztvesz a konferencián s a két magyar küldöttel együtt Chester budapesti amerikai konzul is el fog utazni Bostonba, hogy az unitárius konferencián részt vegyen.

Felolvasás. A Dávid Ferencz Egyet. febr. 4-én délután 4 órakor felolvasást fog

tartani az unitárius főiskola disztermében. Br. Petrichevich Horváth Kálmán egyt. elnök megnyitó beszédet tart, melyben a mostani egyház-társadalmi helyzetre vonatkozólag fog nyilatkozni. Fangh Erzsébet polg. leányisk. tanítónő felolvasást tart, a DFE énekkara közreműködik. E felolvasásokra minden érdeklődő szívesen látott vendég.

Társas-estély. Haller Rezső elnök és Kövári Mihály tiszteletére társas vacsorát rendeznek ma a kolozsvári ügyvédi kamara tagjai. A vacsorára a két ünnepelt testületileg hívták meg. A társas vacsorát t. i. annak örömeire tartják, hogy a társadalmi élet e két kitűnő férfija egy negyed századon keresztül teljes odaadással és ügybuzgalommal szolgálták az ügyvédi kamarát és ebben a kartársak ügyét, előmozdították a magyar igazságszolgáltatás fejlődését. E működésük közben, mint az elnök ma megjegyezte, 25 éven keresztül teljes harmonia uralkodott elnök és titkár között s negyed századon keresztül soha nézet eltérés nem merült fel. A vacsora a New-York szálló emeleti termében lesz. Kezdődik este fél 8 órakor.

Protestáns esték. F. január hó 28-án (vasárnap) d. u. 5 órakor I. A theologia disztermében: 1. Ének a theologia dalkara által. 2. Felolvasás, tartja dr. Török István ref. koll. tanár „Templomok elfoglalása” czimen. 3. Szavaltat: Bihari István I. évt. theol. Részlet Petőfi „Apostol” cz. költeményéből. 4. Ének a theol. dalkara által. II. Az alsószén utcai I. isk.-ban: 1. Ének az isk.-növendékek által. 2. Felolvasás, tartja Elek Gyula, millenáris isk. igazgatója „Isten, Haza és Vallás” czimen. 3. Szavaltat, Baló László VIII. gymn. hallg. 4. Ének az isk. növend. által. III. A k-magyar utcai ref. népisk.-ban: 1. Ének a földműv. dalkara által. 2. Felolvasás, tartja Kenessey Béla ref. theol. tanár. 3. Szavaltat egy theológus. 4. Ének a földműv. dalkara által. IV. A hídeler ref. népisk.-ban: 1. Ének a földműv. dalkara által. 2. Szavaltat Szász Irma kép. növendék „Fiamnak” Arany J.-tól. 3. Felolvasás, tartja dr. Török Imre, „A tudóvész ellen való védekezések”-ről. E közérdekű tárgyat a felolvasó ur közkívánatra ismétli e városban. 4. Szavaltat Tóth Gyula ref. theol. 5. Ének a földműv. dalkara által. V. A városnőstori részében: (Kélvizköz, Turgán-ház.) 1. Ének a hívek által. 2. Felolvasás, tartja dr. Keskeméthy István ref. theol. fak. tanára. 3. Szavaltat egy theológus. 4. Ének a hívek által.

Közygűlés. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1900. évi január 30-án kedden d. u. 4 órakor közgyűlést tart.

Brassai-emlék bizottságának holnap (vasárnap) 4 órakor a városnőstori tartandó közgyűlésére a biz. tagokat újból is tisztelettel meghívja a rendező bizottság.

Óhajtna Ön 100.000 koronát nyerni? Azon embert akarjuk látni, ki eme kérdésre lelkesedett, igen-jével ne válaszolna. De hol az út és mód a nyeres lehetőségére? Sok ut Róma felé vezet, de leghibizosabban bizonyára az, melyet emimentiai pártfogóság kíséretében megkezdünk. Hisz Ő Eminentiája Schlauch Lőrincz dr. bírókora a budapesti poliklinikai egyesület kórházára javára rendezett nagy jótékonyági sorsjáték védőnköllyetése, mely sorsjáték legutolsó húzásán a 100.000 korona értékű nagy főnyereményt jut ki sorsolásra. Mintán alig létezik ember, ki elhalasztja annak lehetőségét, hogy egyetlen sorsjegy megvétele által, melynek ára csak 1 korona, a betéttel százezerszer visszakapja, a tisztelt Reménylők figyelmét ama körülményre irányítjuk, miszerint ők egy és ugyanazon sorsjeggyel az előző két húzáson részt vesznek s így szerencse esetében meg további két főnyereményt egyenként 20.000 korona értékben megkaphatnak. Tény az, hogy e sorsjáték minden egyes résztvevője saját érdeke ellenére jár el, ha a sorsjegy megvételével csak egy perczet is mulaszt. Sorsjegyek, mindenestre immár nagyon csekély költségekben, minden sorsjegy elárúsító helyen kaphatók.

Mulatságok.

Ipartestületi bál. A kolozsvári ipartestület ez ideig zártkörű bálját tudvalevőleg február 2-án tartja meg a Vigadó összes termeiben. Az eddigi jelekből ítélve a bál igen sikerültnek ígérkezik. Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter ur önmagyméltósága tisztelet jegyét 20 koronával váltotta meg.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” távirati, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.

A háboru.

London, jan. 26.

A hadügyminiszterium Buller tábornoktól Spearmans-Kampból a következő, tegnapi déln 12 óra 5 perczkor feladott táviratot kapta: Warren tábornok hadosztálya az új folyamán elhagyta Spions-Kopot.

London, jan. 26.

Buller tábornoknak egy tegnapi déln földadott távirata jelent: Sajnálatlaltal jelentem, hogy, mint ma reggel értesültem, Warren tábornoknak már

csütörtökre virradó éjjel a Spions-Kopot ismét föl kellett adnia.

London, jan. 26.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Ladysmithből 21-iki kelettel: Ladysmith és Potgieters-Drift között hat burtábor látható. Lovascsapatokat látni, a mint a Tugela folyó felé tartanak, desemmi sem vall arra, hogy a burok elviszik innen ágyukaik. Ellenkezőleg, nemrég újabb ágyukat állítottak fel és megerősítették az erődítményeket. Az angol védőműveket e hó 6-ika óta jelentékenyen megerősítették. Ladysmith most valószínűleg bevehetetlen. A járványos ház a száraz időjárás következtében kissé alábbhagyott. Az összes csapatok bőven el vannak látva élelmiszerekkel.

Személyi hir.

Bécs, jan. 26.

Széchenyi Manó gróf, a királyi személye körüli miniszter, ma reggel Budapestre ideérkezett.

Uj üzletvezetőség.

Budapest, jan. 26.

A kereskedelmi miniszteriumban ez idő szerint azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Eszéken külön üzletvezetőséget létesítsenek, melyhez a délvideki vasuti vonalak tartoznának. Ez üzletvezetőség létesítésénél kettős cél lebeg a miniszter előtt: az egyik, mely különben csak technikai szempontból fontos, oda irányul, hogy a szegedi üzletvezetőség túlhalmozott teendőit apaszssa; a másik kiválsan magyar nemzeti szempontból fontos, a mennyiben a horvátországi és délvideki vonalokon a magyar nyelvű hivatalos szolgálat, valamint a magyar alkalmazottak viszonyait megjavítja.

A szentesi választás.

Szentes, jan. 27.

Daczára, hogy a választás még csak a jövő vasárnap lesz, a választási mozgalmak már is lángba borították a szervenvényeket s a kortesek nem válogatnak az eszközökben jelöltjeik érdekében.

A Sima lapja mai számában egy levelet közöl, melyet állítólag Vadnay főispán irt volna Szánthó választási elnökhez.

E levélben többek közt azt irta volna:

„A pótválasztásnál feltétlenül számítok rá, hogy Ön minden eszközzel oda hat, hogy Sima és pártja feltétlenül elbukjék.

Egy választási elnöknek ehhez minden hatalma megvan. Igéretére Önnek számítek. Sima és pártja megsemmisítése nekem nemcsak kitűzött célom, de élet érdekem.

Én Önért mindent megtettem és öntől mindent elvárok.

Hogy mi igaz, mi nem ebből, nem sokára ki fog tűnni, mert alevél tartalmát állítólag közölték Molnár Jenővel, az egyik jelölttel, hogy a belügyminiszternél tegyen azonnal jelentést róla.

A miniszter helyett.

Budapest, jan. 27.

Wlassics Gyula válás és közoktatásügyi miniszter távolléte alatt Zsilinszky Mihály államtitkár fog kihallgatást adni minden csütörtökön délután 4 órakor.

Ujabb hir a harcztérről.

Budapest, jan. 27.

Londonba érkezett újabb sürgönyök megerősítik az angolok vereségét Spionskopnál.

A burok tönkretették az egész angol tüzéséget s majdnem teljesen megsemmisítették Warren hadseregét.

A burok ezen újabb győzelme körülbelül eldöntötte a háboru sorsát.

Londonban tegnapi, Buller táviratát, melyben Warren remítot vereségről tesz jelentést, d. e. 11 órakor, tehát megint olyan időben tették ki a hadügyminiszterium hirdető táblájára, mikor kevesen vártak harcztéri híreket.

De daczára ennek, egy pár percz alatt egész London megtudta a szörnyű katasztrófát, mely mindenütt leirhatlan konsternációt keltett.

Az emberek eleinte nem akarták elbinni a vereség híret, azt gondolták, hogy csak egy brüsszeli híresztelésről van szó, de az esti lapok csakhamar közölték Buller leverő táviratát.

Ekkor aztán minden kétség eloszlott.

Az emberek megrémülve, sáppadozva olvasták a szomorú jelentést.

Meglepetés, rémület tükröződött vissza valamennyi arczon.

Az utca hangos zaja egyszerre elcsendesedett.

Az emberek nem álltak egymással szóba, mintha egymástól szögyltek volna magukat.

Szóltanul, szemlesütve mentek el egymás mellett, mintha egy nagy temetről jöttek volna.

Uj királyi tanácsos.

Budapest, jan. 27.

A hivatás lap mai száma hozza: Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán, Szavcsina Géza, Kolozsvár város polgármesterének a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozom.

Ferencz József.

Szél Kálmán.

Esküvő.

Budapest, jan. 27.

Ma délelőtt volt Tagányi Gyula, aradi ügyvéd esküvője Sulkovszky herezeznővel. E házasság után a külföldi Sulkovszky hercegi vagyon magyar családi vagyonná változik át. A hercegi vagyonhoz tartoznak az aradmegeyi uradalmak, mintegy 45.000 hold, a külföldi uradalmak: Freistritz és Hainburg, továbbá Bécsben 6 bérpalota s egyéb fekvőségek.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.)*

ZÁRSZÓ.

A Halász Gábor és Szathmári Ernő contra Gabányi Imre urak között felmerült lovagias ügyben közös megállapodással egybőhívott becsületügyi bíróság a következő végleges határozatot hozta:

Jegyzőkönyv.

mely felvétellett Gabányi Imre és Halász Gábor és Szathmári Ernő urak között felmerült lovagias ügyből kifolyólag.

A két fél, egyrészt Gabányi Imre, másrészt Halász Gábor és Szathmári Ernő segédeknek előadása után, a becsületügyi bíróság a következő

Határozatot

hozta:

1.) Mindkét fél, u. m. egyrészt Gabányi Imre, másrészt Halász Gábor és Szathmári Ernő urak, a lovagias elégtételadásra és vesztésre jogosítva, illetve kötelezve vannak. 2.) Megállapítatik, hogy Halász Gábor és Szathmári Ernő urak sértett feleknek tekintendők, mivel első ízben ők szenvedtek tettegességet Gabányi Imre urtól. stb. 3.) Kimondatik, hogy — az elégtételkérés Halász és Szathmári urakat illeti és ez Gabányi ur által meg nem tagadható. Ezek után a jegyzőkönyv hozzatott és aláíratott.

Kolozsvárt, 1900. január 26-án.

Sajátkezü aláírások.

Midőn fenti jegyzőkönyvnek az ügy érdemére vonatkozó pontjait közzétessük — az egész ügyet mindkét részlől a nyilvánosság előtt befejeztnek jelentjük ki.

Kelt Kolozsvárt, 1900. évi jan. hó 27.

Ditrői Nándor s. k., Dr. Kozma Endre
ifjabb Indre László s. k., Gasz Gyula s. k.,
mint Halász Gábor és mint Gabányi Imre ur
Szathmári Ernő urak megbízottai.

A MAGYAR LESZÁMITOLÓ ÉS PÉNZVÁLTÓBANK

ERDÉLYRÉSZI FIÓKOSZTÁLYÁNÁL

Kolozsvárt, Belközép-utca 8-ik szám.
az Osztdálysorsjegyek január 31. és február 1. húzástól

Vétel sorsjegyek

az eredeti árakon kaphatók: 3—4

1/4 sorsjegy	104 korona.
1/2 "	52 "
3/4 "	26 "
1/8 "	13 "

Vidéki megrendelések a portó előleges bekioldése mellett postafordultával eszközöltetnek.

Táncztanítási hirdetmény!

Van szerencsém Nagyságodat tisztelettel értesíteni, hogy — úgy mint minden évben, ez idén is — március hó első felében Kolozsvárra érkezem, hogy a 2 hónap

Táncztanítási cyklust

megnyissam, kérvén Nagyságodat a Colone összeállítását mihamarább megkezdni, nehogy evvel annak idején időt veszítsünk és az eredményről engem mihamarabb értesíteni sziveskedjék.

Becses válaszát várva
kitűnő tisztelettel
Ziegler József
táncztanító.

Lakás VI. Andrassy-ut 25. 4—4

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Elemi biztosító Részvénytársaság.

Teljesen befizetett részvénytőke 4.000.000 korona.

Van szerencsém t. Czim becses tudomására hozni, hogy az

Elemi Biztosító Részvénytársaság

Elemi Biztosító Részvénytársaság

kolozsvári vezérképviselőségét átvettem s intézetem számára tűzbiztosítási ajánlatokat épületekre, ingóságokra, áruaktár, termény és takarmány készletekre stb. valamint gyári- és átalány biztosításokra vonatkozólag elintézés céljából elfogadok.

Midőn egyszerűsind b. tudomására hozom, hogy az általam képviselt intézet más biztosítási vállalatall szemben **kötelezettségben nem áll (nincs kartellben)** kérem, hogy szíveskedjék b. bizalmával megtisztelni, a mai legelőnyösebb feltételekkel és méltányos eljárással mindenkor kiérdemelni iparkodik.

Kiváló tisztelettel
az **Elemi Biztosító Részv. Társ. kolozsvári vezérképviselőségé**
Ferenczy Dezső
Jókai-utca 4. sz. Ferenczy-ház.
37. 3—3.

37. 3—3. Jókai-utca 4. sz. Ferenczy-ház.
Vidéki ügynökök a legelőnyösebb feltételekkel felvételnek!

1 főnyeremény 100.000 korona értékű tárgy,
2 főnyeremény egyenkint 20.000 kor. értékű tárgy stb.

20 százalék levonással készpénzpen nyerhető.
a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára rendezett

Nagy Jótékonysági Sorsjáték

egyetlen sorsjeggyel.

Minden sorsjegy még öt húzáson utánfizetés nélkül játszik, daczára
annak egy sorsjegy ára

csak 1 korona.
IV-ik huzás visszavonhatlanul
már 1900. február hó 3-án.

Sorsjegyeket ajánl a

Nagy Jótékonyági Sorsjáték

kezelősege, a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára

Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 1.

továbbá az összes bankok, váltóházak, postahivatalok és a m. kir.
államvasutak személyépítzénairei és minden dohánytözsde.

94. 1—2.

Mely átvételnek a Kolozsvár városi kir. járásbíróság 1899. évi VI. 18152 számú végzése folytán fennit tökéltetését, s egybét törvényes járulékai erejéig Kolozsvár, alperesek lakásán Bátya-utca 11. sz. alatt élelmei eszközök 1900. évi február hó 6. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik; — és ahhoz a venni szándékosok oly megjegyzéssel hívták meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törv. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárán al is elfogának adatni.

Ligeti József,
kir. bir. vghjtó.

Sz. 2001—1899.

89. 1—1

Mely árvereken a fenti kir. járásbíróság fentti évi fentti számu végzése folytán fentti tőkeővelés, s egyéb törvényes járuléai erejéig Kolozsvár, Vese-lény Miklós utca 2. sz. alatt leendő eszközésére 1900 évi Február hó 3. napjának délelőtti 10. órája határidőül kitűzték – és ahoz az venni szándékozók oly megjegyzéssel hívták meg, – hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényekkel 107. és 108. §-sa értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet érőnek, szükség esetén becslaron alul is elfognak adatni.

Ligeti József,
kir. bir. végrehajtó.

1899 évi termésből 250 m. m. buza, 100 m. m. rozs,
50 m. m. zab, 6—10 m. m. arankamentesített
—— lóheremag. ——

Kolozsvár, 1900 január 22.
M. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága
Kolozs-Monostoron.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy **Kolozsvárt, a Weses-
ényi Miklós (belhid) utca 2. szám alatt**

üzletet nyitottam.

Raktáron tartok mindennemű **arany és ezüst ékszertárgyat, férfi, női arany, ezüst zseb és inga órákat.**

Elvállalom mindennemű arany és ezüst tárgyaknak javítását és újjá alakítását, ugyszintén **zsebóra javításokat** jótállás mellett.

Tisztelettel kérem a n. é. közönség becses támogatását és pártfogását.

Tisztelettel
64. 4—10.

ŐSZIALBERT
ékszerész és órás.

A „tordai takarékpénztári részvénytársulat“
XXVII. évi rendes közgyűlését

1900 évi február hó 18-án délelőtt 9 órakor fogja megtartani az intézet helyiségében, melyre a részvényesek tisztelettel meghívtnak, azon megjegyzéssel, miszerint az alapszabályok 20. §-a értelmében: „a közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinak részvénye a közgyűlést megelőző év utolsó napjáig nevére átíratott s a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig a társulat pénztáránál — még le nem járt szelvényeivel együtt — letétetett.

T á r g y s o r o z a t:

1. Az igazgatóság jelentése és a felügyelő bizottság jelentése az 1899-ik üzletévről.
2. A zárszámadások felülvizsgálata és vagyonmérleg megállapítása.
3. A nyeremény felosztása és az osztalék meghatározása.
4. Az alapszabályok 29. és 41. §-ai értelmében 16 igazgatósági és 5 felügyelő bizottsági tag választása.
5. Az alapszabályok 19. §-a értelmében esetleges indítványok tárgyalása.

Az igazgatóság.

A Tordai Takarékpénztári Részvénytársulat Mérleg- és Vagyon számlája 1899 évről.

	frt	kr.		frt	kr.
1899. év végével készpénz — — — — —	20473	47	Részvény alaptőke — — — — —	100000	—
Leszámitolt váltókban — — — — —	441187	68	Tartalék tőke — — — — —	4100	frt — kr.
Jelzálog kölcsönökben — — — — —	90732	85	„ „ 5% kamata — — — — —	205	frt — kr.
Előlegekben — — — — —	1705	—	„ „ 5% jutaléka — — — — —	213	frt — kr.
Értékpapírokban — — — — —	21815	89	„ „ csatolás — — — — —	481	frt — kr.
Viszleszámitolásokban a toroczki takarékpénztárnál	15000	—	Külön tartalék alap — — — — —	1550	frt — kr.
Folyó számlákban — — — — —	82254	—	„ „ „ 5% kamat — — — — —	77	frt 50 kr.
Az intézet házastelke — — — — —	24783	99	„ „ „ csatolás — — — — —	1472	frt 50 kr.
Ingatlan földbirtokban — — — — —	34507	40	Tisztviselők nyugdíj alapja — — — — —	12573	frt 26 kr.
Perköltség előlegben — — — — —	2591	37	„ „ „ 5% kamata — — — — —	628	frt 66 kr.
			„ „ „ 2% jutaléka — — — — —	85	frt 49 kr.
			„ „ „ csatolás — — — — —	21	frt 65 kr.
			Betétek és tőkésített kamatok — — — — —	496781	29
			Viszleszámitolt váltók — — — — —	101095	64
			Osztórák magyar bank beszédés számla — — — — —	8321	66
			Fel nem vett osztalék — — — — —	444	—
			100,000 frt alaptőke 5% kamata — — — — —	5000	frt — kr.
			Birtokjövedelem már megadózta — — — — —	1200	frt — kr.
			Megadózott házbér és értékpapír jö- vedelemből — — — — —	800	frt — kr.
Főösszeg	735051	65	Főösszeg	735051	65

Tordán, 1899. Deczember hó 31-én.

Ifj. Velits Ödön
pénztárnok.

Ifj. Kimpel Flóris
vezérigazgató.

Sipos Béla
könyvvezető.

A jelen mérleg-számla az alólírt felügyelő-bizottság által az alapszabályok értelmében megvizsgáltatván, a zárszámadások s a kezelési könyvekkel összeegyeztetvén, pontosnak és hitelesnek találattott.

Gombos László
f. ü. b. elnök.

Székely János
f. ü. b. elnök.

Dániel József
f. ü. b. tag.

Székely Dénes
f. ü. b. tag.

Polonyi Sándor
f. b. jegyző.

Ny. Magyar Mihály „Ellenzék” nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utca 88. sz. Telefonszám 283

Vizakna megmentendő!

— Honi lapjainkban a középirtokosság megmentése s a telepítés ügyében igen szép s főként eszmészerűk váltak, gyakorlatok tettek. Meg is lettek nevezve egyes helységeket s vidéket, a hová elsőrendben úgy a kormány, mint a magyar társadalom figyelmét fordítani fogja.

Azonban, az idegen elemek által környezett s veszély közt vergődő ősi kis város Vizakna nevét senki sem említette! — Pedig, ha valahol szükséges és sürgős a védelem, segély s életének új erő és lendületadás — akkor az Vizakna!

Rohamosan pusztul itt úgy számlál, mint anyagilag a magyar elem!

A magyar polgárok számaandóan elszegényedtek. A szomszéd Romániába való költözés s ottani letelepedés nagy mérvben foly. Jelenleg ott több, mint 50 magyar egyén van letelepedve Vizaknáról, alig egy pár év-tized óta. A románság a házastelkeket s földeteket egyre vásárolja a román pénztintezetek feltűnő segélyezésével.

S mi városunk magyar visszaesésének az oka?

A többek között az, hogy a különféle ipar, a mely még 3–4 évtizeddel ebből is virágzott, — s a mely évszázadokon át a magyarság fentartója volt, — most teljesen pangott, s évről-évre mindinkább megsemmisül; sőt már egy pár meg is semmisült!

Rége volt Vizaknán híres szíjgyártó-társaság, — ma már egyetlen szíjgyártó sincs! 1848 előtt ott virágzó timártársaság is volt, sőt még 1860-ban is volt 8 timármester. Dolgoztak cserrel, szkuppiával, készítették borjúbort, cserbort, talpot, szíjat és igen finom kardvívót. Nagyon jól ment dolguk, vására Erdély meg legválosibb vásáraiban is elmentek. Romániában és a Vizaknán készített bőr és talp keresett volt. De ma már csak a híre — neve van, hogy Vizaknán még timár is volt!

1665 tájt már Vizaknán társaságban élő csizmadia a mult század elejéről igen érdekes konstitúcióval bírtak; — 1841-ben még czéh-szabadalomlevéllet is kaptak, midőn 40–50 mesterember dolgozott. Sőt még 1877-ben is 38 csizmadia-mester volt. Ma alig van egyháza s az is jobbára kontár!

Az agyag- és fazakas ipar is virágzott nagymérvben Vizaknán. A fazekasok szép és csinos kállya s edénykészítményeket készítettek. 1768-ban virágzó társaságuk volt. Még 1861-ben is 50 fazakas mesterember dolgozott Vizaknán. Most azonban csak 30–40-en vannak!

1857-ben Vizaknán a mézárásoknak is volt társasága; de ma nincs! A keresek és ácsok társasága is ezeltől igen népes volt; messzi vidékekre vitték a vizaknai jó ácsokat és építőmestereket. Ma mintegy 40-en vannak!

Különbféle parosainkat a munkásság, a szorgalom, józanág, tisztesség, becsületesség, erkölcs és módosság útján régi jó társasági szabályaik megtartották és a városi tanács részéről rájuk való jóakaró éber felügyelet, okos és gondos vezetés. Mivel a tanács tagjai közül az egyik az egyik társulatnak, a másik a másik társulatnak volt pártfogója, vezetője és inspektorja; ki nemcsak az illető társulat jogait s érdekeit védelmezte, hanem annak tagjai között élénk iparmunkásságot s egy pezsgő, tevékeny életet hozott létre.

Valóban ezen praktikus és bölcs intézkedés, a czéh és társaság főnökei s szabályai mellett nagy tényező volt az iparbani előhaladásra, a mesteremberek szorgalma, ügyessége, tevékenysége kifejtésére, erkölcsi és szellemi élete emelésére, érdekei előmozdítására s a szép rend fenntartására!

S mindez azonban — fájdalom — 3–4 évtized, de legkivált 1881-től fogva megszűnt! Ma csupán a jó Isten iparosainak Vizaknán a gondviselője, főinspektorja! Iparosaink minden magasabb vezetés s kellő támogatás nélkül tengődnek csak!

Vizaknán a magyar elem megmentésére az első teendő, a különféle régi iparnak fellendítése; mikhez belehetne hozni a szalma és nádfonási ipart is. Legkivált az agyagipart kellene emelni különböző irányban. A kormánynak kellene egyik évben az agyag, a másik évben más ipar fejlesztése előmozdítására kiképzett mestereket küldeni; kik gyökerecs változásnak beállítását eszközölnek a magyarság jelenlegi érzelme és gondolkodásában; a kik az iparnak kedv és ambícióval mívelésére, a munkának és munkásságnak megszokása, megbecsülésére szoktatnak őket. De a kik eszközölnek egyes társulatoknak lelkes és értelmes, világot látott vezetői alatti újbóli szervezését, munka-terme (legkivált a fazakasok közötti) létrehozását, fogyasztási egyletek felállítását; a minak folytán iparokat kevesebb költséggel, de nagyobb haszonnal üzemelnek.

Ily tanerő kell Vizaknára még; más tanító és tanítónő elég van már! De a magyar elemnek Vizaknán megmentésére szükséges az egészséges kisbirtokos osztálynak fenntartása is. Minek eszközölésére szükséges egy nemzeti pénztintezetnek Vizaknán felállításása; mely a magyar birtokot megoltalmazza a magyar kezben. Sőt, minél többet abba jutasson időnként székely betelepítések által.

A románság a „lucse si fásce!” elvet követve, a mint mondják: rövid idő alatt fiok-bankot állít fel. S ha ez megtörténik; ha a kormány és társadalom Vizakna megmentésére a fennírtak és okos, s tevékeny vezérfelek adása által nem gondoskodik; akkor a hatszázadnál idősebb kis magyar város Vizakna, román szatul lesz s megszűnt tovább a magyar nemzetnek az idegen elemek közötti őrszeme lenni!

Szentkatolnai Bakk Endre.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

A nő a magyar iparért.

Ezzel a czímmel a Magyar Hírlap szép cikkeit közöl egy kiváló írónő tollából. A cikkek közül a következő részleteket közöljük: Legnagyobb vágyunk, büszkeségünk a nemzeti önállóság és itéletünkben, izlésünkben mégis vakon követjük az idegent s nem is nézünk tovább Bécsnél, a mely eléggé imponál nekünk.

E tekintetben nem menthetők kereskedőink se, kik bécsi gyártmányokkal árasztják el a fővárost és az egész országot, még olyan cikkekben is, a mikből itt nálunk jobb készül; hisz Budapestén alig lehet magyar gyufát kapni, pedig mindenki panaszkodik, hogy az osztrák gyufa rossz. Százszázra hozták Bécsből az országba a legálitálósabb ruhadarabot, a blúzát, a mit nálunk épp oly szépen készítenek, mint bárhol. Az állam által segélyezett és többi keztyűgyárak aránylag keveset adnak el, mert annak tiszteresét hozzák be Ausztriából.

Kereskedőink kapva-kapnak minden osztrák gyártmányon, de miért? mert tudják, hogy a közönség azt szívesebben veszi s a kereskedőnek eladni, mentől többet eladni, legfőbb törekvése.

Mennyire másképp alakulnának a viszonyok, ha a vásárló közönség a kereskedésekben így szólna: „Ha van hasonló minőségű magyar gyártmány, azt szívesebben megveszem, mint az idegent!”

Ez a pár szó mekkorát lendítené fejlődésben lévő iparunkon.

Büszkén elmondhatjuk, hogy soha egyetlen ország hőlyvei se értették, érezték úgy, hogy a haza sorát, baját, bánatát, nem voltak annyira áldozatra és nemis küzdelemre képesek, mint a magyar nők minden korban.

Nem is kell arra példát keresnünk, a rég mult századokban, mikor vért és életet áldoztak, ahogyan az egri nők. Csak ötvenkét év előtt is a szabadságharc alatt, legkedvesebb ékszerüket adták a hon oltárára, egészségüket, szabadságukat kockáztatták a sebesültek, üldözöttek megmentéséért, aztán elhagyták mulatságot, piperét és gyászolták a hazát.

S az alig mult század hatvanas éveiben lemondottak a francia világhívat előnyeiről, felöltötték ösanyáik jelmezét, mert akkor szükséges volt külsőleg, a ruha által is megmutatni, hogy itt minden kebelben magyar szív dobog.

Most szegények vagyunk, a megélhetésért kell küzdenünk s nem kér a nemzet a magyar nőtől áldozatot, lemondást. Nem! Bsak is jegy kis rokonszenvet kér munkájára. Nem kéri, hogy lemondjon másról, csak előlételetről, s azt kéri, hogy ne forduljon el megvetéssel attól, mit a hazai az ő javára nyújt.

Nem egyebet kér e hon, csak érdeklődést a hazai ipar iránt: az oly kevés, nem is áldozot, s e nemzetnek mégis oly drága kincs.

Nyilatkozat.

Alóírtak ama hazafias, nagy horderejű mozgalomról, a mely a hazai ipar és termelés támogatása érdekében országsszerte megindult, örömmel értesülvén, ahhoz való készséges csatlakozásunkat bejelentjük:

Kolozsvár:

Panajott Sándor és neje földbirt., özv. dr. Nemes Györgyné és leánya Ella, Györgypál József és neje keresek, Surányi Árpád és neje kazánfűtő, Kovács István ácsmester, Kovács Sámuel lábbelikesztő, Balaskó Imre ácsegéd, Bagosy Ferencz épít. vállalkozó, Marosán Árpád ácsmester, Hambrich János kömvesmester.

Bánffy-Hunyad:

Koleszár Lajos igazgató, Koltai Lajos áll. tanító. Nagy Benedekné, Horváth Irma, Nagy Anna, Róna Gizella, Gáspárik Ilona, Kottai Lajosné tanítónők. Bács György áll. isk. tanító. Fekete János áll. isk. tanító. Balázs Samu h. isk. tanító. Ravai György, P. Csorja Károly, Salgó József, Hantz Gyula polg. isk. tanárok. Szalatsy Rezső rajtanár.

George Lacy a burokról.

A most folyó angol-bur háború alkalmából sokat vitatott kérdés, hogy a történelem ítélőszéke előtt kit terhel az óriási emberélet-áldozattal járó hadviselésért a felelősség? Hódító hadjárat-e ez az angolok részéről gazdasági érdekekből a szabad bur nép ellen, vagy valósággal a civilizáció előharcosa Anglia az egyetemes emberi jogok elől elzárkózó Transvallal szemben?

Ebben a kérdésben emeli fel szavát Lacy, a ki — mint írja a Times-ban — 1862 óta, mielőtt még ott vasutak lettek volna, személyesen ismerte Délafrikát és a burokat, harcokat vitelt és éreztük, együtt dolgozott a bányákban és megírta történetüket. A burok helyzetére és történetére vonatkozó némely tévedéseket kíván most helyreigazítani, a melyek a kérdés helyes megítélésére nézve fontosak.

Mindenek előtt hangsúlyozza azt, hogy a Fokföld első occupációja az angolok dicőségére, kik már 1620-ban, tehát jóval a hollandok megérkezése előtt kitértek ott zászlójukat, bár igaz, hogy az akkori kormány komoly kísérletet az occupációra nézve nem tett.

Azután azt a tévedést kívánja helyreigazítani, hogy a burok holland faj. Tényleg mint mondia — nagy részűk francia hugenotta eredetűek, kiket azonban a naggyobbszámú hollandok, anyanyelvük használatát eltiltva, beolvasztottak. Határozottan francia eredetűek pl. Joubert, Viljoen, Sir H. de Villiers stb. tábornokok.

Szerinte az első felfedezés joga sem szól a burok mellett, a most bírt földterületre nézve. Mert a betsuana földre először Anderson lépett, Limpopóba dr. Cowan, Mafekingi Campbell utazott először, Transvalba D. Hume Pretoraiá stb. mind angolok.

Tudvalevőleg a burok Fokföldről kivándoroltak. E kivándorlások okát az angol uradalomnak és elnyomásnak tulajdonítják. Helytelenül, mert azok a törvények, a melyek elől a burok kivándoroltak, egyformán bántak a holland és angol kolonistákkal. A kivándorlás igazi oka az, hogy a burok nem tűrnek(?) semmiféle kormányt, mely őket bár egy fillérig is megadóztatni merészi. Két utolsó kivándorlásuk pedig éppen saját honfitaik kormányzása idejére esik.

Az angolok ellen sokat emlegetett Schlagers Neck esetében is nem angolok, hanem hollandok voltak az itélő bírák.

Transvalt nem településsel, hanem kegyetlen hódító hadjáratokkal foglalták el a burok a fegyvertelen matabal néptől, kik közül csak egy ütközetben 3000-et megsemmisítettek. — Kegyetlenségük a bennlakókat iránt oly nagy, hogy folytonos ellenük a lázongás, s ha az angolok meg nem fékezték volna a bennlakókat: ma nem volna sem Oranje sem Transval. De az angolok, miután a nyugalmat helyre állították, önként visszadták a két államot a buroknak.

1877-ben is Transval annexióját nem saját akaratunkból hajtottuk végre — mondja Lacy — hanem ők kérték erre. Hogy most más véleményen vannak: ez sajnálatos, de Anglia nem engedhet az angolok jogából.

Egy modern amerikai vendég.

Ha az ember egy amerikai hotelbelép, nevét beírja az idegenek könyvébe, mire oly magánhelyiségeket kap, a melyeket kíván. Ezzel sok más helyiségeknek a használatára van egybekötve; megkapja a kívánt eledelt számos szolga látja el mindazt, a mit kíván, vagy a mire szüksége van. Ha ott tartózkodását befejezte, kifizeti számláját a megy.

Ez mind nagyon egyszerűnek látszik, de egy egész sereg embernek ad munkát. Egy szobapincézert nyújtotta át neki a tollat, hogy nevét bejegyezhesse; egy pincézert a villamos csongót nyomta meg s az odasiót „bell bay”-nak kulcsot nyújtott át s e bell bay a vendéget a sok emelőgép egyikehez vezeti, míg a főportás a teher-portást utasítja, hogy a málnaelevátoron a málnát felszállítsa. Két emelőgép-ör ad utasítást, hogy melyik emelőre szállítsa a vendéget és csomagját. A vendég szobáját a szobaleány rendbehozza, egy másik kitisztogatja, egy háztartónő felülvizsgálja. Miután toalettet csinált, felkeresi az éttermet, hol ebédel, rendel a menu szerint, melyet a főszakács komponált, a steward szerkesztett s a hotel-nyomdász megelőző nap nyomtatott. A megrendelt ebéd, habár nem is valami nagy, körülbelül negyven embert foglalkoztat.

Egy ember egyebet sem tesz, mint egész nap osztrigát bont föl. S míg a vendég ebédjét várja, sok foglalkozik azzal, hogy ottlétét kellemessé tegye. A legfelsőbb emeletől, hol mosónék vasalják és hajtogatják össze az asztalkendőket, 40 lábnyi mélységig a föld alatt, hol kormoskoptó fűtők minden órában egy-két tonna legfinomabb anthracit-szenet lapátolnak a kazánok alá, melyek az erőt fejlesztik, mely poharában jeget állít elő s szobájában fényt és meleget áraszt.

A szuterénben székeket fényeznek s a foyerben egy zenekar a „Carmen”-ből játszik ariát, a dekoratív virágokat rendel, egy óras csupán a hotel óráival foglalkozik, az ellenőrök sikkasztások fölfedezésén fáradoznak s a vizes-munkások éppen egy csőrepedést javítanak a 15-ik emeleten stb.

A listát nem lehet teljesen felsorolni, egy amerikai óriási hotel egész városa, még pedig nem kis városa. S az egészet a tulajdonos, vagy a manager, vagy a vezető dirigálja, a ki azonban csak az eszméket adja, kivitelre 20–30 „departementchef” van.

A steward évi fizetése egészen 10.000 dollárig terjed, a mi egyenlő a legfelsőbb bíróság bírájának fizetésével.

A vendégelői munka két főosztályba, a front (elő-) és back (hátsó-) osztályba van bontva. A frontban elsősorban a háztartónő felelős a rendért s a butorok tisztaságáért; minden szoba, parlour és korridor individuális jelleggel alaposan kell ismernie; tudnia kell, hol van reperációra szükség, hol nincs valami rendben. Ő fogadja a munkásokat, minden 25 szoba számára egy-egy szobalányt és plain cleanerst (korridor-lányt); ezen felül nagy csapat asszony tartozik fönhatósága alá, a kik varrással és stoppolással, ablaktisztogatással, függönyök rendben tartásával stb. foglalkoznak.

A háztartónőnek mindig jóízűl és képzett hölgynek kell lennie; egy chikagói

hotelben például egy jőnévű írónő dirigál. A konyhát, nagy, briliánsul világított helyiséget, egy francia chef kormányozza. Nyugodtan áll a szoba közepén; kezében írót, nem kanalat tart; pontosan tudja, meddig tart valamely ételnek az elkészítése s azt is meglehetősen pontosan kalkulálja ki, meddig tart, míg a megrendelő azt elfogyasztja. A nagyvendéglőben 40–50 szakács működik. A stewardok évenként Európába utaznak megrendelések végett.

Egy filadelfiai hotel stewardja a spár-gát októberben s novemberben Bostonból hozatja, a többi téli hónapokban Jerseyből; mindig legjobbat kell kapniok. Egy amerikai hotel a chikagói kiállításon első díjat nyert Maple-syrup készítőjével sok évi szerződést kötött, hogy az illető minden termelését a hotelnek szállítsa; s e szerződés akkor kötött, mielőtt a vendégelő fölépült volna.

Ily körülmények közt lehet e csodálkozni, hogy a legnagyobb new-yorki hotelek egyikében 35 ember dolgozik 15 gőzgepnél, melyek 15 emelőgépet hajtanak, az egész hotel fűt, naponta 25 tonna jeget állítanak elő, 24 óra alatt 20.000 drb. ruhát mosnak meg, a villamosfényt állítják elő s tűz esetén az egész házat vízzel árasztatják el? E „láthatatlanok” a vendég sohasem látja s a „láthatók” távozásakor nem állnak sorfalat, hogy a borraivalókat elfogadják, mert a borraivaló adás szokása Amerikában még új dolog s még csak a keleti városokba vándorolt be.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Suli guli” fénykora és hanyatlása. A „Suli guli” név nagyon szép szó. Második szövege duplán rimel az elsőre, tehát a gyerekek nagyon szeretik kiejteni. Ha e nevet hallják máramarosi öreg urak, felcsillan a szemük, ereikben új erővel lüktet a vér és emlékeztetik szájára vidáman átvirasztott éjszakák legújára kalandozására. Mert a máramarosi jeunesse doré ezelőtt 50–60 évvel nagyszöllősi bor és suli-guli mellett mulatott. Ha valaki ebédre volt hiva, még más nap reggel is az ebéd színhelyén élvezte a vendégszeretetet. A Suli guli elmaradhatatlan savanyu víz volt. A férfiak nagy szöllősi borral itták és berugtak, az asszonyok bor nélkül csak a „suli guli” itták, de azért ők is rabjai lettek annak az édes máramornak, a mely a nőket oly kedvessé és szeretetre méltóvá teszi. Bizonyítékot szolgáltat az állítás mellett Jókai Mór, a ki „Máramarosi vig asszonyok” czímen, még akkor, mikor öregebb házasság, de fiatalabb ember volt, leírta a máramarosi vig asszonyok mulatságát. A vers szerint, mert versben van írva, asszony sok volt, férfi egy sem. Végre elő kerül egy verki. Egy darabig rezgették vele a kintornát a szép asszonyok s táncolnak mellette. Később a legszelidebb átvesszi a kintornától a forgatványt, a legszilajabb pedig kézre kapja a verki és öröletesen forog vele. Ez asszony kezéből kiragadja a másik, ki a harmadik, negyedik s mire a tizedik asszonyra kerülne a sor, a szegény verki rémületen ugrik ki az ablakon s illa berek, nádak, erek, ott hagyja a szép asszonyok vidám tanyáját, kinjában rezgő sipládájával együtt, mely ócska szerszámból meg néhány bánatos melódia fakadt meg ugrott gazdája felé. A szép asszonyok e vidám, jó kedve a Suligulitól keletkezett. A Suliguli Máramaros megye felső részén, Felső-Vissótól még jó négy órájára sziklák között fakadó szénsavdús ásványvíz.

Ez ásványvíz arról nevezetes, hogy a természetes ásványvizek között a világ legszénsavdúsabb vize. Ezt a tulajdonságát becsülni tudják már a század elején Tiszán innen és Tiszán túl is. Máramarosi orosz tutajosok néha még Dunán innen és Dunán Dunán tulra is elvitték. Ezelőtt negyven évvel tört fel a Suliguli fénykora. Az időben Girsik János, ma Kolozsvárt nyugodalom élő m. k. miniszteri osztálytanácsos F.-Vissón erdőmester volt. Ő, hogy e vizek világhírnevét biztosítsa, egy millió palackot rendelt. Az itezés palackoknak sulyban egy fontnak kellett lenni, tehát vastag falazattal kellett bérnia. Azonkívül minden megtöltött üveget 24 óráig dugaszoltatniul hagyta, hogy a szénsav kipárolgasson. Ennek és az üvegek vata falazata daczára 18 százalék tüveg utközben a szénsav fészereje következtében szétpattant. A millió tüveg Odesszába vándorolt s innen a Fekete tengeren a világ különböző részébe került. Az üzlet egy darabig igen jól ment. Azonban véletlenül felalatták a szódavagygyártást s azt hitték, hogy ez minden ásványvizet pótol. E szódavíz néhány hó alatt mindenünnen, operenziás és Fekete tengeren innen és tulról kiszorította a Suligulit. E forrás ez időtől kezdve tétlenül öntötte bő vizét.

Ma már ez a forrás is megvénült, mint a hogy megöregedett Várady Gábor, Hieronimi volt miniszter és még sokan a máramarosi vidám ifjak közül. Olyan lett a Suliguli kutja, mint a borszéki fürdőnek az az ösforrása, a melyből apáink még orrfacsaró vizet ittak, de a mely ma szénsavas tartalmának csak egy csekély százaléka bírja. A Suligulinak is bekövetkezett a hanyatlása mind forgalmi tekintetben, mind dicőség mulandó. Letűnt a Suliguli, megszűnt a máramarosi férfiak szereplése a közéletben; gonddal terhelte, bus öreg asszonyok lettek a máramarosi vigasszonyok, csak a szegény verki maradt meg, a ki két rét görnyedve, hosszú, fehér szakállal rezgetteti kifodozott

sipládájából azt a nótát, hogy: Fischerin, du kleine! A régi dal, régi dicőség tanyán Galicziából telepedett új honpolgárok bájulják az öreg verki st s szaladnak üzleti dolguk útján.

— Takarékos uralkodók. Hány szegény ember van, aki csak azért szegény, mert nem tud takarékoskodni, de mi szükség van a takarékosra azoknak, akiknek a jövedelme milliókra rug? Ki hinné, hogy takarékos fejedelmek is vannak? Pedig hát vannak. Az a pazarlás, melyet a francia vagy angol udvarok fejtettek ki hajdan, ma már nem divatos, a fejedelmek is takarékoskodnak. Persze a maguk módja szerint. A mi királyunk egyike a legtakarékosabb fejedelmeknek, de tul tesz rajta Vilmos császár, akinek a szájából környezete gyakran hallja e mondatot: „Ilyen fényűzésbe bele nem mehetünk”, ha olyasmit kínálnak neki megvételre, ami véleménye szerint magánvagyonára és háztartása költségvetését megzavarja. Erre a császárn nagyon szigorúan ügyel és semmiféle rendkívüli kiadás az udvartartásban az ő előzetes beleegyezése nélkül tenni nem szabad és nem egy koronázatlan fejedelemtől, pénzkirályt van, aki háztartására Vilmos császárnál sokkal nagyobb összegeket költ. A takarékoságnak ezt a szellemét, mely ügyel arra, hogy a kiadások az előre megcsinált költségvetés kereteit meg ne bontsák, II. Vilmos nagyratűjtő, I. Vilmostól örökölte, aki takarékoságában sokszor a fukarságig ment. Azelőtt azt mondták, hogy a porosz udvar a legtakarékosabb, de ezt csak azok mondhatják, kik nem tudták, hogy milyen takarékos Viktoria angol királynő, aki sohasem költi el egész jövedelmét. Az udvari ünnepek közül csak azokat tartják meg az angol udvarnál, amelyeket az állam tekintélye követel meg s ezeket az állam fizeti. A kereskedők amiatt rögóta panaszkodnak s már az udvarnál is kérvényezték, de ott azt felelték, hogy a királynő korára való tekintettel nem lehet megtagadni az ünnepeket. A walesi hercegné még az agy királynőnél is takarékosabb s a kereskedők aggodalommal gondolnak arra az időre, amikor ő lesz az angol királyné. A walesi herceg valamikor a legpazarlóbb emberek közé tartozott s épen ezért a hercegné külön választotta kiadásait a hercegnéétől. A hercegné egyetlen fényűzése, hogy régi csipkét gyűjt, s csak legutóbb is hatvan ezer márkát adott egy kis csipkekendőért. Az olasz udvar is nagyon takarékos, bár még Viktor Emánuel idejében nagy volt a fényűzés. Margit királyné gyűlöli a fényűzést. Az „olasz kereskedők eleget keseregnek emiatt. A királyné e tekintetben udvarhölgye, Villamarina Montereno Márkiné, befolyása alatt áll, ki valóságos réme az udvari szállítóknak. Az olasz trónörökös neje ennél a fukar udvarhölgynél majdnem még takarékosabb.

A korcsolyázás.

Érdekesebb képet alig tud az ember elképzelni, mint mikor a sima jégpályán korcsolyázó hölgyeket és urakat, leányokat és fiúkat, öregeket és fiatalokat nézi. Kipirult arczaival, igazi jókedvvel sikkannak a lábukra kötött acélszánkájukon és szánják végig a pálya sima jégét.

Okasan is cselekesznek azok, akik szabad idejük egy részét a korcsolyázásra fordítják. Ez a sport ugyanis nagyon egészséges. A korcsolyázók jó és tiszta levegőt szívnak tüdőjükbe; testmozgást végeznek, holott a testmozgás és a tiszta levegő gyorsítja a szívmozgást és javítja a vérkeringést, utóbbi pedig együtt jár az egyes szervek élénkebb és egészségesebb működésével. A korcsolyázók rendszerint jó étvágygyal esznek, mert gymruk kintinón működik, jól alussznak, kedélyük vidám, járásuk ruganyos és testtartásuk egyenes.

A korcsolyázás különösen jó szolgálatot tesz azoknak, akik ülőfoglalkozást űznek és akik szellemi munkával élnek. A hölgyvilág, amely idejének legnagyobb részét zárt falak közt tölti, nagy hasznát veszi a korcsolyázással együtt járó tiszta levegőnek és testmozgásnak azért, mert azal ellensúlyozza a zárt levegő káros hatását. A szellemi munkás a testmozgással járó előnyön kívül még azt a hasznát is húzza a korcsolyázásból, hogy azalatt agya pihen.

Magától értetődik azonban, hogy nem szabad ezt a szórakoztató sportot sem túlozni. Mert amily jól hat a testi szervezetre, ha mértékletesen élvezzük, éppoly veszedelmesé válik, ha túlságosan viszzük. Egy-egy másfélóra korcsolyázás nagyon hasznos, de három vagy négyóra túlságosan kifárasztja az izmokat, kimeríti az idegeket. S ilyen esetben ahelyett, hogy javulna az étvágy, teljesen elromlik, ahelyett, hogy frissebbnek éreznénk magat az illető, kimerültség fogja el, elbágyad, ahelyett, hogy álma megjönné, be sem tudja hunyni a szemét egész éjszakákon át. Ha már az egészséges embert így megviseli a túlságosan vitt korcsolyázás, mennyivel inkább a gyöngy, vagy éppen beteges szervezettől és a szívbeteg. Az ilyeneknek csak az tanácsos, hogy legkevesebb óvakodjanak ettől a sporttól, vagy pedig csakis nagyon csekély mértékben élvezzék.

A korcsolyázók különös gondot kell fordítani ruházatukra, mert különben könnyen meghűlnék, a mi sok veszedelmessé és hosszadalmas betegséggé lehet a kufordásra. Sok ember szerzett már tüdőgyuladást, tüdővészit korcsolyázás közben, leginkább azért, mert vagy túlságosan melegen, vagy pedig nagyon is könnyen öltözködött. A nagyravisi ember pedig éppenséggel óvatossá legyen ebben a tekintetben, mert szervezete sokkal kevesebb ellenállási képességgel bír a gyorsan változó hőfok káros hatásaival szemben. Idebenn rendszeren sokkal melegebb, mint kint, a szabad ég alatt fekvő, semmi által nem védett jégpályán, ami már magában véve is veszedelem. De a legtöbb meghűlés mégis akkor esik meg, ha korcsolyázás után, fölhevült állapotban tovább is szabadban maradunk. Ilyenkor, ha a test hőfokjelző mozgása megszűnt, nagyon tanácsos, hogy mielőbb zárt helyiségbe meneküljön a korcsolyázó, vagy ha kint marad, melegebb ruhát öltsön és lehetőleg óvakodjon attól, hogy a jég hideg levegőt beszívja.

Vizakna megmentendő!

— Honi lapjainkban a középbirtokosság megmentése s a telepítés ügyében igen szép s főnként eszmecserék váltattak, gyakorlatok tettek. Meg is lettek nevezve egyes helységeket s vidéket, a hová elsőrendben úgy a kormány, mint a magyar társadalom figyelmét fordítani fogja.

Azonban, az idegen elemek által környezett s veszély közt vergődő ősi kis város Vizakna nevét senki sem említette! — Pedig, ha valahol szükséges és sürgős a védelem, segély s életének új erő és lendületadás — akkor az Vizakna!

Rohamosan pusztult itt egy számilag, mint anyagilag a magyar elem!

A magyar polgárok százanódon elszegényedtek. A szomszéd Romániába való költözés s ottani letelepedés nagy mérvben foly. Jelenleg ott több, mint 50 magyar egyen van letelepedve Vizaknáról, alig egy pár évtized óta. A románság a házastelkeket s földeteket egyre vásárolja a román pénzintézetek feltűnése segélyezésével.

S mi városunk magyar visszaesésének az oka?

A többek között az, hogy a külföle ipar, a mely még 3—4 évtizeddel ebből is virágzott, — s a mely évszázadokon át a magyarság fentartója volt, — most teljesen pang itt, s évről-évre mindinkább megsemmisül; sőt már egy pár meg is semmisült!

Rége volt Vizaknán híres szíjgyártó-társaság, a ma már egyetlen szíjgyártó sincs! 1848 előtt ott virágzó timártársaság is volt, sőt még 1860-ban is volt 8 timár-mester. Dolgoztak cserrel, szkümpálával, készítették borjubört, cserbört, talpot, szíjait és igen finom kordován bört. Nagyon jól ment dolguk, vásárra Erdély még legtávolibb vásáraiba is elmentek. Romániában és a Vizaknán készített bőr és talp keresett volt. De ma már csak a híre — neve van, hogy Vizaknán még timár is volt!

1665 tájt már Vizaknán társaságban élő csizmadia a mult század elejéig igen érdekes constitúcióval bírtak; — 1841-ben még czéh-szabadalomlevelet is kaptak, midőn 40—50 mesterember dolgozott. Sőt még 1877-ben is 38 csizmadia-mester volt. Ma alig van egynehány s az is jobbára kontár!

Az agyag- és fazakas ipar is virágzott nagymérvben Vizaknán. A fazekasok szép és csinos kályha s edénykészítményeket készítettek. 1768-ban virágzó társaságuk volt. Még 1861-ben is 50 fazakas mesterember dolgozott Vizaknán. Most azonban csak 30—40-en vannak!

1657-ben Vizaknán a mézárósnak is volt társasága; de ma nincs! A kerekese és ácsok társasága is ezelőtt igen népes volt; messzi vidékekre vitték a vizaknai jó ácsokat és építőmesterembereket. Ma mintegy 40-en vannak!

Külföle parosainkat a munkásság, a szorgalom, józanág, tisztesség, becsületesség, erkölcs és módosság utjain régi jó társasági szabályait megtartották és a városi tanács részéről rájuk való jóakaró éber felügyelet, okos és gondos vezetés. Mivel a tanács tagjai közül az egyik az egyik társulatnak, a másik a másik társulatnak volt pártfogója, vezetője és inspektorja; ki nemcsak az illető társulat jogait s érdekeit védelmezte, hanem annak tagjai között élénk iparmunkásságot s egy pezsgő, tevékeny életet hozott létre.

Valóban ezen praktikus és bölcs intézkedés, a czéh és társaság főnökei s szabályai mellett nagy tényező volt az iparbani előhaladásra, a mesteremberek szorgalma, ügyessége, tevékenysége kifejlésztésére, erkölcsi és szellemi élete emelésére, érdeke előmozdítására s a szép rend fenntartására!

S mindez azonban — fájdalom — 3—4 évtized, de legkivált 1881-től fogva megszűnt! Ma csupán a jó Isten iparosainak Vizaknán a gondviselője, főinspektor! Iparosaink minden magasabb vezetés s kellő támogatás nélkül tengődnek csak!

Vizakna a magyar elem megmentésére az első teendő, a külföle régi iparnak fellendítése; mikhez belehetne hozni a szalma és nádtonási ipart is. Legkivált az agyagipart kellene emelni különböző irányban. A kormányknak kellene egyik évben az agyag, a másik évben más ipar fejlesztése előmozdítására kiképzett mestereket küldeni; a kik gyökereket válozának beállásai eszközöknek a magyarság jelenlegi érzelmé és gondolkodásában; a kik az iparnak kedv és ambícióval mívelésére, a munkának és munkásságnak megszokása, megbecsülésére szoktatnák őket. De a kik eszközölnék egyes társulatoknak lelkes és értelmes, világót látott vezetői alatti újbóli szervezését, munka-termék (legkivált a fazakasok közötti) létrehozását, fogyasztási egyletek felállítását; a minok folytán iparokat kevesebb költséggel, de nagyobb haszonnal üzhetik.

Ily tanerő kell Vizaknára még; más tanító és tanítónő elég van már! De a magyar elemnek Vizaknán megmentésére szükséges az egészséges kisbirtokos osztálynak fenntartása is. Minek eszközölése szükséges egy nemzeti pénzintézetnek Vizaknán felállítása is; mely a magyar birtokot megoltalmazza a magyar kézben. Sőt, minél többet abba jutasson időnként székelv betelepítések által.

A románság a „fasci si fascie” elvet követve, a mint mondják: rövid idő alatt fiok-bankot állít fel. S ha ez megtörténik; ha a kormány és társadalom Vizakna megmentésére a fennirtak és okos, s tevékeny vezérferfiak adása által nem gondoskodik; akkor a hatszázadaal idősebb kis magyar város Vizakna, román szátul lesz s megszűnt tovább a magyar nemzetnek az idegen elemek közötti őrszeme lenni!

Szentkatolnai Bakl Endre.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

A nő a magyar iparért.

Ezzel a czímmel a Magyar Hirlapszép cikket közöl egy kiváló írónő tollából. A cikkből a következő részületeket közöljük: Legnagyobb vagyunk, büszkeségünk a nemzeti önállóság és itéletünkben, izlésünkben mégis vakon követjük az idegent s nem is nézünk tovább Bécsnél, a mely eléggé imponál nekünk.

E tekintetben nem menthetők kereskedőink se, kik bécsi gyártmányokkal árasztják el a fővárost és az egész országot, még olyan cikkekben is, a miből itt nálunk jobb készül; hisz Budapestén alig lehet magyar gyufát kapni, pedig mindenki panaszkodik, hogy az osztrák gyufa rossz. Százézerszáma hozza Bécsből az országba a legáltalánosabb ruhadarabot, a bluzt, a mit nálunk épp úgy szépen készítenek, mint bárhol. Az állam által segélyezett és többi keztyűgyárak aránylag keveset adnak el, mert annak tiszteresét hozzák be Ausztriából.

Kereskedőink kapva-kapnak minden osztrák gyártmányon, de miért? mert tudják, hogy a közönség azt szívesebben veszi s a kereskedőnek eladni, mentől többet eladni, legfőbb törekvése.

Mennyire másképp alakulnának a viszonyok, ha a vásárló közönség a kereskedésekben így szólna: „Ha van hasonló minőségű magyar gyártmány, azt szívesebben megveszem, mint az idegent”.

Ez a pár szó mekkorát lendítené fejlődőben lévő iparunkon.

Büszkén elmondhatjuk, hogy soha egyetlen ország hölgye se értettük, érezték úgy át a haza sorsát, baját, bánatát, nem voltak annyi áldozatra és nemes küzdelemre képesek, mint a magyar nők minden korban.

Nem is kell arra példát keresnünk, a rég mult századokban, mikor vért és életet áldoztak, ahogyan az ogni nők. Csak ötvenkét év előtt is a szabadságharc alatt, legkedvesebb ékszerüket adták a honoltárára, egészségüket, szabadságukat kockáztatták a sebesültek, üldözöttek megmentéséért, aztán elhagytak mulatságot, piperét és gyászolták a hazát.

S az alig mult század hatvanas éveiben lemondottak a francia világháború előnyeiről, felöltötték ösanyáik jelmezét, mert akkor szükséges volt külsőleg, a ruha által is megmutatni, hogy itt minden kebelben magyar szív dobog.

Most szegények vagyunk, a megélhetésért kell küzdenünk s nem kér a nemzet a magyar nőtől áldozatot, lemondást. Nem! Bsak is egy kis rokonszenvet kér munkája iránt. Nem kéri, hogy lemondjon másról, csak előtételtől, s azt kéri, hogy ne forduljon el megvetéssel attól, mit a hazai az ő javára nyújt.

Nem egyebet kér e hon, csak érdeklődést a hazai ipar iránt: az oly kevés, nem is áldozot, s e nemzetnek mégis oly drága kincs.

Nyilatkozat.

Alóltartak ama hazafias, nagy horderejű mozgalomról, a mely a hazai ipar és termelés támogatása érdekében országsszerte megindult, örömmel értesülvén, ahhoz való készséges csatlakozásunkat bejelentjük:

Kolozsvár:

Panajott Sándor és neje földbirt, özv. dr. Nemes Györgyné és leánya Ella, Györgypál József és neje kerekas, Surányi Árpád és neje kazánfűtő, Kovács István ácsmester, Kovács Sámuel lábbelikesztő, Balaskó Imre ácssegéd, Bagosy Ferencz épít. vállalkozó, Marosán Árpád ácsmester, Hambrich János kömvesmester.

Bánffy-Hunyad:

Kolcsár Lajos igazgató, Koltai Lajos áll. tanító. Nagy Benedekné, Horváth Irma, Nagy Anna, Róna Gizella, Gáspárik Ilona, Kottai Lajosné tanítónő. Bács György áll. isk. tanító. Fekete János áll. isk. tanító. Balázs Samu h. isk. tanító. Ravai György, P. Csorja Károly, Salgó József, Hantz Gyula polg. isk. tanárok. Szalatsy Rezső rajtanár.

George Lacy a burokról.

A most folyó angol-bur háború alkalmából sokat vitatott kérdés, hogy a történelem ítélőszéke előtt kik terhel az óriási emberélet-áldozattal járó hadviselésért a felelősség? Hódító hadjárat-e ez az angolok részéről gazdasági érdekekből a szabad bur nép ellen, vagy valósággal a civilizáció előharcosa Anglia az egyetemes emberi jogok elől elzárkózó Transvalla szemben?

Ebben a kérdésben emeli fel szavát Lacy, a ki — mint írja a Times-ban — 1862 óta, mielőtt még ott vasutak lettek volna, személyesen ismerte Délafrikát és a burokat, harcolt velük és értettük, együtt dolgozott a bányákban és megírta történetüket. A burok helyzetére és történetére vonatkozó némely tévedéseket kíván most helyreigazítani, a melyek a kérdés helyes megítélésére nézve fontosak.

Mindenek előtt hangsúlyozza azt, hogy a Fokföld első occupációja az angolok dicsősége, kik már 1620-ban, tehát jóval a hollandok megérkezése előtt kitűzték ott zászlójukat, bár igaz, hogy az akkori kormány komoly kísérletet az occupációra nézve nem tett.

Azután azt a tévedést kívánja helyreigazítani, hogy a burok holland faj. Tényleg — mint mondja — nagy részük francia hugenotta eredetileg, kiket azonban a nagyobbszámú hollandok, anyanyelvük használatát elhagyva, beolvasztottak. Határozottan francia eredetűek pl. Joubert, Viljoen, Sir H. de Villiers stb. tábornokok.

Szerinte az első felfedezés joga sem szól a burok mellett, a most birt földterületre nézve. Mert a betsuána földre először Anderson lépett, Limpopóba dr. Cowan, Mafeking Campbell utazott először, Transvalba D. Hume Pretoriáig stb. mind angolok.

Tudvalevőleg a burok Fokföldről kivándoroltak. E kivándorlások okát az angol uralomnak és elnyomásnak tulajdonítják. Helytelenül, mert azok a törvények, a melyek elől a burok kivándoroltak, egyformán bántak a holland és angol kolonistákkal. A kivándorlás igazi oka az, hogy a burok nem tűnének (?) semmiféle kormányt, mely őket bár egy fillérig is megadóztatni merészi. Két utolsó kivándorlások pedig éppen saját honfitársaik kormányzása idejére esik.

Az angolok ellen sokat emlegetett Schlagers Neck esetében is nem angolok, hanem hollandok voltak az itélő bírák.

Transvalt nem településsel, hanem kegyetlen hódító hadjáratral foglalták el a burok a fegyvertelen matabal néptől, kik közül csak egy ütközethen 3000-et mészároltak le. — Kegyetlenségük a bennlakókat iránt oly nagy, hogy folytonos ellenük a lázongás, s ha az angolok meg nem fekézték volna a bennlakókat: ma nem volna sem Oranje sem Transval. De az angolok, miután a nyugalmat helyre állították, önként visszadták e két államot a buroknak.

1877-ben is Transval annexióját nem saját akaratkából hajtottuk végre — mondja Lacy — hanem ők kértek erre. Hogy most más véleményen vannak: ez sajnálatos, de Anglia nem engedhet az angolok jogából.

Egy modern amerikai vendéglő.

Ha az ember egy amerikai hotelbelép, nevét beírja az idegenek könyvébe, mire oly magánhelyiségeket kap, a milyeneket kíván. Ezzel sok más helyiségeknek a használatát van egybekötve; megkapja a kívánt eledelt számos szolga látja el mindazzal, a mit kíván, vagy a mire szüksége van. Ha ott tartózkodását befejezte, kifizeti számláját s megy.

Ez mind nagyon egyszerűnek látszik, de egy egész sereg embernek ad munkát. Egy szobapincér nyújtotta át neki a tollat, hogy nevét bejegyezhesse; egy pincér a villamos csongót nyomta meg s az odasiető „bell bay”-nak kulcsot nyújtott át s e bell bay a vendéget a sok emelőgéppel egyikehez vezeti, míg a főportás a teher-portást utasítja, hogy a máhalevátoron a máhát felszállítsa. Két emelőgép-ör ad utatást, hogy melyik emeletre szállítsa a vendéget és csomagját. A vendég szobáját a szobaleány rendbehozza, egy másik kitisztogatja, egy háztartónő felülvizsgálja. Miután toalettel csinált, felkeresi az éttermet, hol ebédet rendel a menu szerint, melyet a főszakács komponált, a steward szerkesztett s a hotelnyomdász megelőző nap nyomtatott. A megrendelt ebéd, habár nem is valami nagy, körülbelül negyven embert foglalkoztat.

Egy ember egyebet sem tesz, mint egész nap osztrigát bont föl. S míg a vendég ebédjét várja, sok foglalkozik azzal, hogy ottlétét kellemessé tegye. A legfelsőbb emeletől, hol mosónék vasalják és hajtogatják össze az asztalkendőket, 40 lábnyi mélységig a föld alatt, hol kormosképzű fűtők minden órában egy-két tonna legfinomabb anthracit-szenet lapátolnak a kazánok alá, melyek az erőt fejlesztik, mely poharában jeget állít elő s szobájában fényt és meleget áraszt.

A szuterénben székeket fényeznek s a foyerben egy zenekara „Carmen”-ből játszik áriát, a dekoratőr virágokat rendel, egy óras csupán a hotel óráival foglalkozik, az ellenőrök sikkasztások fölfedezésén fáradoznak s a vizeső-munkások éppen egy csőrepedést javítanak a 15-ik emeleten stb.

A lisztát nem lehet teljesen felsorolni, egy amerikai óriási hotel egész város, még pedig nem kis város. S az egészet a tulajdonos, vagy a manager, vagy a vezető dirigálja, a ki azonban csak az eszméket adja, kivitelle 20—30 „departementchef” van.

A steward évi fizetése egészen 10.000 dollárig terjed, a mi egyenlő a legfelsőbb biróság bírájának fizetésével.

A vendégelői munka két főosztályba, a front (elő-) és back (hátsó-) osztályba van bocsátva. A frontban elsősorban a háztartónő felelős a rendért s a butorok tisztaságáért; minden szoba, parlor és korridor individuális jelleggel alaposan kell ismernie; tudnia kell, hol van reperációra szükség, hol nincs valami rendben. Ő fogadja a munkásokat, minden 25 szoba számára egy-egy szobalányt és plain cleanerst (korridor-lány); ezen felül nagy csapat asszony tartozik főhatósága alá, a kik varrással és stoppolással, ablaktisztogatással, függönyök rendben-tartásával stb. foglalkoznak.

A háztartónőnek mindig jóízűlő s képzett hölgynek kell lennie; egy chikagói

hotelben például egy jőnévű írónő dirigál. A konyhát, nagy, briliánsul világított helyiséget, egy francia chef kormányozza. Nyugodtan áll a szoba közepén; kezében írót, nem kanalat tart; pontosan tudja, meddig tart valamely ételnek az elkészítése s azt is meglehetősen pontosan kalkulálja ki, meddig tart, míg a megrendelő azt elfogyasztja.

A nagyvendéglőben 40—50 szakács működik. A stewardok évenként Európába utaznak megrendelések végett.

Egy filadelfiai hotel stewardja a spár-gát októberben s novemberben Bostonból hozatja, a többi téli hónapokban Jerseyből; mindig legjobbat kell kapniok. Egy amerikai hotel a chikagói kiállításon első díjat nyert Maple syrup készítőjével sok évi szerződést kötött, hogy az illető minden termelését a hotelnek szállítsa; s e szerződés akkor kötött, mielőtt a vendéglő fölépült volna.

Ily körülmények közt lehet e csodálkozni, hogy a legnagyobb new-yorki hotelek egyikeben 35 ember dolgozik 15 gőzgépnél, melyek 15 emelőgépet hajtanak, az egész hotel fűtik, naponta 25 tonna jeget állítanak elő, 24 óra alatt 20.000 drb. ruhát mosnak meg, a villamosfényt állítják elő s tűz esetén az egész házat vízzel árasztgatják el? E „láthatatlanokat” a vendég sohasem látja s a „láthatókat” távozásakor nem állnak sorfalat, hogy a borraivalókat elfogadják, mert a borraivaló adás szokása Amerikában még új dolog s még csak a keleti városokba vándorolt be.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Suli guli” fénykora és hanyatlása.

A „Suli guli” név nagyon szép szó. Második szótagja duplán rimel az elsőre, tehát a gyerekek nagyon szeretik kiejteni. Ha e nevet hallják máramarosi kőregurak, fölcsilán a szemük, ereikben új erővel látket a vér és emlékeztetik szájnyá vidáman átvirrasztott éjszakák legiójára kalandoz vissza. Mert a máramarosi jeunesse doré ezelőtt 50—60 évvel nagyszőlősi bor és suli-guli mellett mulatott. Ha valaki ebédre volt hiva, még más nap reggel is az ebéd színhelyén élvezte a vendégszeretetet. A Suli guli elmaradhatatlan savanyu víz volt. A férfiak nagy szőlősi borral itták és bebugtattak, az asszonyok bor nélkül csak a „suli guli” itták, de azért ők is rabjai lettek annak az édes márnaknak, a mely a nőket oly kedvessé és szeretetre méltóvá teszi. Bizonyítékot szolgáltat az állítás mellett Jókai Mór, a ki „Máramarosi vig asszonyok” czímen, még akkor, mikor öregebb házas, de fiatalabb ember volt, leírta a máramarosi vig asszonyok mulatságát. A vers szerint, mert versben van írva, asszony sok volt, férfi egy sem. Végre elő kerül egy verkiús. Egy darabig rezegetik vele a kintornát a szép asszonyok s táncolnak mellette. Később a legszelebb átveszi a kintornástól a forgatyt, a legszilajabb pedig kézre kapja a verkiúst és öröletesen forog vele. Ez asszony kezéből kiragadja a másik, ki a harmadik, negyedik s mire a tizedik asszonyra kerülne a sor, a szegény verkiús rémülten ugrik ki az ablakon s illa berek, nádák, erők, ott hagyja a szép asszonyok vidám tanyáját, kinjában rezegető sipládájával együtt, mely ócska szerszámból még néhány bánatos melódia fakadt meg ugrott gazdaja felé. A szép asszonyok e vidám, jó kedve a Suligulitól keletkezett. A Suliguli Máramaromgye felső részén, Felső-Vissától még jó négy óra járásra sziklák között fakadó szénsavdús ásványvíz. Ez ásványvíz arról nevezetes, hogy a természetes ásványvizek között a világ legszénsavdusabb víze. Ezt a tulajdonságát becsülni tudták már a század elején Tiszán innen és Tiszán túl is. Máramarosi orosz tulajosok néha még Dunán innen és Dunán Dunán tulra is elvitték. Ezelőtt negyven évvel tűnt fel a Suliguli fénykora. E időben Girsik János, ma Kolozsvárt nyugolomban élő m. k. miniszteri osztálytanácsos F.-Vissón erdőmester volt. Ő, hogy e viznek világforgalmat biztosítson, egy millió palackot rendelt. Az itezés palackoknak sulyban egy fontnak kellett lenni, tehát vastag falazattal kellett bírnia. Azonkívül minden megtöltött üveget 24 óráig dugaszolatlanul hagytak, hogy a szénsav kipárolgohasson. Ennek és az üvegek utárb falazata dacára 18 százalek üveg utárb a szénsav felszereje következtében szőtpattant. A millió üveg Odesszába vándorolt s innen a Fekete tengeren a világ különböző részébe került. Az üzet egy darabig igen jól ment. Azonban véletlenül feltalálták a szódavizgyártást s azt hitték, hogy ez minden ásványvizet pótol. E szódavíz néhány hó alatt mindenünnen, operencziás és Fekete tengeren innen és tulról kiszorította a Suligulit. E forrás ez időtől kezdve tétlenül öntötte hó vizét.

Ma már ez a forrás is megvéntült, mint a hogy megőregedett Várady Gábor, Hieronimi volt miniszter és még sokan a máramarosi vidám ifjak közül. Olyan lett a Suliguli kutja, mint a borszeiki fürdőnek az az ősforrása, a melyből apáink még orrfacsaró vizet ittak, de a mely ma szénsavas tartalmának csak egy csekély százalekát bírja. A Suligulinak is bekövetkezett a hanyatlása mind forgalmi tekintetben, mind szénsav tartalom tekintetében. Minden dicsőség mulandó. Letűnt a Suliguli, megszűnt a máramarosi férfiak szereplése a közéletben; gondokkal terhelt, bus öreg asszonyok lettek a máramarosi vigasszonyok, csak a szegény verkiús maradt meg, a ki két rét görnyedve, hosszú, fehér szakállal rezegeti kiföldözött

sipládájából azt a nótát, hogy: Fischerin, du kleine! A régi dal, régi dicsőség tanyáin Galicziából telepedett ujhonpolgárok bálulják az öreg verkiúst s szaladnak üzleti dolgalk után.

— **Takarékos uralkodók.** Hány szegény ember van, aki csak azért szegény, mert nem tud takarékoskodni, de mi szükség van a takarékosra azoknak, akiknek a jövedelme milliókra rug? Ki hinné, hogy takarékos fejedelem is vannak? Pedig hát vannak. Az a pazariás, melyet a francia vagy angol udvarok felették ki hajdan, ma már nem divatos, a fejedelem is takarékoskodnak. Persze a maguk módja szerint. A mi királyunk egyike a legtakarékosabb fejedelemnek, de tul tessz rajta Vilmos császár, akinek a szájából környezete gyakran hallja e mondatot: „Ilyen fényűzésbe bele nem mehetünk”, ha olyasmit kínálnak neki megvétele, ami véleménye szerint magánvagyonra és háztartása költségvetésé megzavarja. Erre a csásár nagyon szigoruan ügyel és semmiféle rendkívüli kiadást az udvartartásban az ő öletozes beleegyezése nélkül tenni nem szabad és nem egy koronázatlan fejedelem, pénzkirály van, aki háztartására Vilmos császárnál sokkal nagyobb összegeket költ. A takarékoságnak ezt a szellemét, mely ügyel arra, hogy a kiadások az előre megcsinált költségvetés kereteit meg ne bontsák, II. Vilmos nagyatyjától, I. Vilmostól örökölte, aki takarékoságában sokszor a fukarsággal ment. Aelőtt azt mondták, hogy a porosz udvar a legtakarékosabb, de ezt csak azok mondhatják, kik nem tudták, hogy milyen takarékos Viktoria angol királynő, aki sohasem költi el egész jövedelmét. Az udvari ünnepségek közül csak azokat tartják meg az angol udvarnál, amelyeket az állam tekintélye követel meg s ezeket az állam fizeti. A kereskedők amiatt régóta panaszkodnak s már az udvarnál is kérvényezték, de ott azt felelték, hogy a királynő korára való tekintettel nem lehet megtartani az ünnepségeket. A waleszi hercegné még az agg királynőnél is takarékosabb s a kereskedők aggodalommal gondolnak arra az időre, amikor ő lesz az angol királyné. A welszi herceg valamikor a legpazarlóbb emberek közé tartozott s épen ezért a hercegné külön választotta kiadásait a hercegtől. A hercegné egyetlen fényűzése, hogy régi csipkét gyűjt, s csak legutóbb is hatvan-ezer márkát adott egy kis csipkekendőért. Az olasz udvar is nagyon takarékos, bár még Viktor Emánuel idejében nagy volt a fényűzés. Margit királyné gyűlöli a fényűzést. Az „olasz kereskedők eléget keseregnek emiatt. A királyné e tekintetben udvarhölgye, Villamarina Montereno Márkiné, befolyása alatt áll, ki valóságos réme az udvari szállításoknak. Az olasz trónörökös neje onnell a fukar udvarhölgynél majdnem még takarékosabb.

A korcsolyázás.

Érdekesebb képet alig tud az ember elképzelni, mint mikor a sima jégpályán korcsolyázó hölgyeket és urakat, leányokat és fiukat, öregeket és fiatalokat nézi. Kipirult arczczal, igazi jókedvvel sikklanak a lábukra kötött acélszánkójukon és szánják végig a pálya sima jégét.

Okasan is cselekesnek azok, akik szabad idejüket egy részét a korcsolyázásra fordítják. Ez a sport ugyanis nagyon egészséges. A korcsolyázók jó és tiszta levegőt szívnak tüdőjükhöz; testmozgást végeznek, holott a testmozgás és a tiszta levegő gyorsítja a szív működését és javítja a vérkeringést, utóbbi pedig együtt jár az egyes szervek élénkebb és egészségesebb működésével. A korcsolyázók rendszerint jó étvágygyal esznek, mert gymork kitűnően működik, jól alsznak, kedélyük vidám, járásuk ruganyos és testtartásuk egyenes.

A korcsolyázás különösen jó szolgálatot tesz azoknak, akik ülföldfoglalkozást űznek és akik szellemi munkával el vannak foglalva. A hölgyvilág, amely idejének legnagyobb részét zárt falak közt tölti, nagy hasznát veszi a korcsolyázással együtt járó tiszta levegőnek és testmozgásnak azért, mert arzal ellensúlyozza a zárt levegő káros hatását. A szellemi munkás a testmozgással járó előnyön kívül még azt a hasznát is húzza a korcsolyázásból, hogy azalatt agya pihen.

Magától értetődik azonban, hogy nem szabad ezt a szórakoztató sportot sem túlozni. Mert amily jól hat a testi szervezetre, ha mértékletesen élvezik, éppoly veszedelmesé válik, ha túlságba viszik. Egy-egy másfélórás korcsolyázás nagyon hasznos, de három vagy négyóra túlságosan kifárasztja az izmokat, kimeríti az idegeket. S ilyen esetben ahelyett, hogy javulna az étvágy, teljesen elromlik, ahelyett, hogy frissebbnek érezné magát az illető, kimerültség fogja el, elbágyad, ahelyett, hogy álma megjönné, be sem tudja hunyni a szemét egész éjszakákon át. Ha már az egészséges embert így megviseli a túlságba vitt korcsolyázás, mennyivel inkább a gyöngye, vagy éppen beteges szervezettel és a szívbjáost. Az ilyeneknek csak azt tanácsolhatjuk, hogy lehetőleg óvakodjanak ettől a sporttól, vagy pedig csak nagyon csekély mértékben élvezzék.

A korcsolyázóknak különös gondot kell fordítaniuk ruházatukra, mert különben könnyen meghűlnék, a mi sok veszedelmes és hosszadalmas betegséggnek lehet a kuforrása. Sok ember szerzett már tüdőgyuladást, tüdővészit korcsolyázás közben, leginkább azért, mert vagy túlságosan melegen, vagy pedig nagyon is könnyen öltözödkött. A nagyvárosi ember pedig éppenséggel óvatossá legyen ebben a tekintetben, mert szervezete sokkal kevesebb ellenállási képességgel bír a gyorsan változó hőfok káros hatásaival szemben. Idebenn rendszeren sokkal melegebb, mint kint, a szabad ég alatt fekvő, semmi által nem védett jégpályán, ami már magában véve is veszedelmes. De a legtöbb meghűlés mégis akkor esik meg, ha korcsolyázás után, felhevült állapotban tovább is szabadban maradunk. Ilyenkor, ha a test hőfejlését mozgás megszűnt, nagyon tanácsos, hogy mielőbb zárt helyiségekbe meneküljön a korcsolyázó, vagy ha kint marad, melegebb ruhát öltsön és lehetőleg óvakodjon attól, hogy a jégáldat levegőt beszívja.

L e g f i n o m a b b

Mágnás rum teával!!!

Legujabb különlegesség!

Kaphatók:

Bélteki A. és Társa fűszer, csemege, liszt, bor, sör üzletében Kolozsvárt. Telefon 420. Benigni-palota.

Somlyai László fűszer, csemege üzletében főtér.

Káhnán Náthán Samu szesz, likőr, rum kereskedőnél b. közép-utca.

Pintes üveg 5 korona, literes üveg 4 korona, félliteres üveg 2 kor. 40 fillér, 0.3 lit. 1 kor. 40 fillér. 40. 3—4.

Eladó tej.

100 liter tej naponta eladó!!

Értekezhetni Fancsali Dániel ispánnal Kolozs-Kara.

82., 2—3.

Bebizonyult tény, hogy a **vastag száraz hántott tűzifa** úgy a konyhában, mint a fűtésre legalkalmasabb, mert csak is fiatal és ép fa használtatik hántási czélokra s annak tüzelő anyaga több és értékesebb, mint akármelyik fanemnek.

Annak daczára, mint cserkéreg termelő, a hántott tűzifát sokkal olcsóbb árban adhatom, mint akármelyik fakereskedő, — mert czélom csak termelt hántott tűzifam értékesítése, nem pedig annak kereskedése, eszerint a babuezi erdőben általam verőfényes oldalban termelt jöminőségű elsőrendű vastag száraz hántott tűzifából teljes 4 méter, házhoz szállítva **11 ftért** válam Nagy-utca **41.** szám alatt megrendelhetők.

Minták Nagy-utca **41.** szám alatt megtekinthetők.

Nagyobb megrendelésnél árengedmény! 1245. 10—10.

Tisztelettel

Stotter Jakab

mint Schmidl és Ungar bpesti cserkéreg-termelő cég erdélyrészi képviselője.

Telephonszám 267.

Uj! Kérem elolvasni! Uj!

Van szerencsém a n. é. közönségnek szíves tudomására hozni, hogy fűszer és csemege üzletemben (**Széchenyi-tér 42. sz. Varga-ház**) a főpostahivatal közelében

egy postacsomag csomagolási osztályt

rendeztem be, hol a n. é. közönség kényelmére postán küldendő mindenemű tárgyak és áruk, szakszerűen és pontosan ládába, dobozokba és papírba feladásra készen csomagoltatnak.

A csomagok czímmel láttatnak el, azokról szállítólevelek, árunyilatkozatok stb. lesznek kiállítva, a küldemény a felek kívánsága szerint bérmentve vagy portóval adatik fel, úgy, hogy a feleknek semmi más teendőik nincsenek, mint a küldendő tárgyakat a pontos és teljes czím kíséretében üzletembe küldeni.

Tekintve azt, hogy sok privátházban a csomagoláshoz szükséges láda, doboz vagy papír hiányzik és így a csomagolás maga hiányosan lesz eszközölve, e miatt a csomagot a postahivatal fel nem veheti, a cselések vagy szolgálak pedig egy csomag feladás miatt sokszor félnapokat töltenek el, úgy reméllem, hogy ezen csomagolási osztály berendezésével házagpótló intézményt létesítek.

A csomagolási osztályban következő munkák végeztenek. **Csomagolás** ládába, dobozokba és papírba az esetben is, ha a felek a csomagolási edényt adják hozzá; ellenesetben pedig én adok előnyös árban számíttva ládat, dobozt, vagy papírt, árunyilatkozatok, szállító-levelek kiállítását.

A csomagok feladása esetleg bérmentesítéssel.

Remélem, hogy az alább jegyzett igen mérsékelt díjak a n. é. közönséget arra fogják bírni, — hogy szíves megbízásaikkal készséges és pontos szolgálataimat minél gyakrabban igénybe veendik.

Díjszabály: Egy rendes postacsomag papírba burkolva szállítólevéllel ellátva s postára feladva 50 fillér, papír vagy fadóbozt a legolcsóbb árba számíttok föl.

Kívánatra a csomagolandó áruért házhoz is elküldök és ezért 10 fillér külön díjat számíttok fel.

Kiváló tisztelettel

Zsilinszky Antal.

Telephonszám 198.

83. 2—6.

Csomagolás végett átadott csomagokért átvételi elismervény adatik.

Budapesti szivattyú és gépgyár r. t. Erdélyrészi képviselete.

Kolozsvári vízvezeték

és csatornázási vállalat.

Kolozsvár, Főtér 18.

Bányai K. és Társai.

Telefon 324.

Téli időszakra ajánljuk újabb berendezéseinket.

Befagyásnál gyorsolvasztó készülékeinket, csövek kidugaszolásához gépeinket, falak kiszárításához koks kemenczéinket, pinczék és aknákból szennyviz kiszivattyúzásához építkezési szivattyúinkat, egy-két és négy emberi erőre.

Gépeinket és szerelvényeinket használatra is kiadjuk.

Vízvezeték, fürdő-szobák, szagtalan kloettek, fali kagylók, csatornázások és szivattyúk hibás felszereléseiknek átalakítását és javítását gyorsan és pontosan a legolcsóbbban elvállaljuk.

Kész szolgálattal

Kolozsvári vízvezeték és csatornázási vállalat.**Bányai K. és Társai.**

1198.14—20

Telefon 324. Kolozsvárt, Főtér 18. sz.

Ezelőtt **WALSER FERENCZ.**

A NAGY KRACH!!

New-York és Londonban nem kimélték meg az európai szárazföldöt sem és azért egy nagy ezüstárugyár indítva érezte magát, hogy az egész készletét csak a munkaerő egy kis kárpótlása ellenében eladja. En felvagyok hatalmasza ezen megbízást teljesíteni, miért is csupán **6 frt 60 krért** küldöm a következő tárgyakat:

- 9 darab finomabb asztali kést, val. angol pengével,
- 6 darab amerikai szab. ezüst vellt, egy drbból,
- 6 darab amerikai szab. ezüst evőkanalat,
- 12 darab amerikai szab. ezüst kávéskanalat,
- 1 darab amerikai szab. ezüst levesmerőt,
- 1 darab amerikai szab. ezüst tejmerőt,
- 2 darab amerikai szab. ezüst tojás-serleget,
- 6 darab angol Viktória-tálcát,
- 2 darab igen hatásos gyertyatartót,
- 1 darab teaszűrőt,
- 1 darab finom czukorszórót,

44 darab összesen csak **6 frt 60 kr.**

Ezen **44** tárgy előbb 40 frtba került és most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kapható. Hozzá tisztító por 10 kr. Az amerikai szabad. ezüst egy kívül-belül fehér fém, mely ezüst színét 25 esztendőig is megtartja, a miért jótállók. Annak bizonyágául, hogy ezen hirdetés

nem csalás

kötelezem magamat bárkinek, kinek az áru nem tetszik a pénzt visszaadni. Senki se mulassza el ezt a kedvező alkalmat, hogy ezen díszes garnitúrát megszerezze, mely gyönyörű

nász- és alkalmi ajándék,

továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas.

Egyedül csak

HIRSCHBERG A.-nál

a szabadalmazott amerikai ezüstgyárak kiviteli áruházában kapható

Bécs, II., Rembrand-strasse 19/K. Telefon 7114.

Szétküldés utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészszégi fém.)

Kivonat az elismerő levelek ezreiből:

Megkaptam a küldeményt és megvagyok elégedve, kérek újból egy küldeményt 6 frt 60 krért. — Kolozsvár, Bánffy báró.
A küldeményt megkaptam, nagyon megfellel. Gaad, 1898 szept. Chotek-G. C. gróf.
A készletet megkaptam, igen megvagyok elégedve, kérek nagyobb küldeményt. — Budapest, I. fő-utca 7. Paikerl Alois dr. cs. és kir. katona-orvos stb. stb.*

72. 2—10.

Ny. Magyar Mihály „Ellenzék” nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utca 33. sz. Telephonszám 233.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy

1251. 5—10.

Kolozsvárt Nagy-utca és Sáros-utca 2. szám alatt

márvány ipartelep

nyitottam és elvállalok e szakmába vágó mindenféle munkákat, bel- és külföldi márványból ugyancsak:

butorhoz szükséges márványlapokat, fürdő-kádakat, falburkolatokat, hentes, fodrász és kávéházi üzletek berendezését- és régi márványlapok kifényezését, továbbá mindenféle diszmunkákat

helyben és vidékre jól és pontosan.

Főüzlet: **Miskolcz.**

Becses pártfogást kér

Földy Antal

márvány-üzlete Kolozsvárt.

Nagy raktárt tartok a mai kor igényeinek megfelelő fész-árakban.

Első erdélyi fészügyár Kolozsvárt

Külszappany-utca 2-ik szám.

Magyarországon egyedüli gyárilag berendezett fész-árugyár!!!

Előállítok mindennemű fész-áru készítményeket a legdiszesebb kivitelben, u. m.: **schildkrot, elefántcsont, gyöngyház**, valamint **szaruból** is, a legtartósabb **bontó** és **porfésűket**.

Elvállalok mindennemű javításokat, valamint

Schildkrot-forrasztásokat,

mit az erdélyi részekben csak magam készítek. **Hajtű és Schildkrot-fecher** ujjátisztítója. — Helybeli, valamint vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek.

A n. érd. közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel

1162. 9—0.

Simon László és t.

fész-áru-gyáros.

Hajtjuk a legujabb francia divat szerint nagy választékban raktáron kaphatók!!